

Lovforslag nr. L 170. Fremsat den 15. januar 1987 af indenrigsministeren (Enggaard)

Forslag

til

Lov om valg til Folketinget

AFSNIT I FOLKETINGSVALG OG FOLKE- AFSTEMNINGER

Kapitel 1

Valgret og valgbarhed

§ 1. Valgret til Folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i riget, medmindre vedkommende er umyndiggjort.

§ 2. Personer, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, og ægtefæller, der samlever med disse personer, anses for at have fast bopæl i riget.

Stk. 2. Følgende personer, der midlertidigt har taget ophold i udlandet, og ægtefæller, der samlever med disse personer, anses ligeledes for at have fast bopæl i riget:

- 1) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet som ansat af en dansk offentlig myndighed eller en herværende privat virksomhed eller forening.
- 2) Personer, der opholder sig i udlandet som ansat i en international organisation, hvoraf Danmark er medlem.
- 3) Personer, der er udsendt for at gøre tjeneste i udlandet af en dansk hjælpeorganisation.
- 4) Personer, der opholder sig i udlandet i uddannelsesøjemed.
- 5) Personer, der opholder sig i udlandet af helbredsmæssige grunde.
- 6) Personer, der opholder sig i udlandet, og som i henseende til tilknytningen til riget ganske må sidestilles med de personer, der er nævnt i nr. 1-5.

§ 3. Ingen kan udøve valgret uden at være optaget på valglisten.

§ 4. Valgbar til Folketinget er enhver, som har valgret efter § 1, jf. § 2, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør den pågældende uværdig til at være medlem af Folketinget, jf. grundlovens §§ 30 og 33.

Stk. 2. En person kan dog altid opstille til valg uanset indsigelser om manglende valgbarhed.

§ 5. Ingen kan opstilles til valg uden selv at have anmeldt sig som kandidat til valget.

§ 6. Folketingets medlemmer vælges for 4 år. De bestående folketingsmandater bortfalder dog, når nyvalg har fundet sted, jf. grundlovens § 32.

Stk. 2. Valg til Folketinget udskrives ved kongeligt åbent brev til afholdelse samme dag i hele riget. På Færøerne og i Grønland kan det overlades til rigsombudsmanden at fastsætte en anden dag for valgets afholdelse.

Kapitel 2

Valgkredse og afstemningsområder. Stedlig mandatfordeling

§ 7. Til Folketinget vælges i alt 179 medlemmer, heraf 2 medlemmer på Færøerne og 2 medlemmer i Grønland.

Stk. 2. Regler om valget på Færøerne og i Grønland fastsættes ved særlige love.

§ 8. Landet er inddelt i 3 landsdele: København-Frederiksberg, Øerne og Jylland.

Stk. 2. Landsdelene er inddelt i stor- og amtskredse, jf. bilaget til loven (valgkredsfortegnelsen). København-Frederiksberg består af 3 storkredse. Øerne og Jylland består af hver 7 amtskredse.

Stk. 3. Stor- og amtskredsene er inddelt i opstillingskredse, jf. valgkredsfortegnelsen. En opstillingskreds består af en eller flere kommuner eller af en del af en kommune. For opstillingskredse, der består af flere kommuner, udføres de fælles funktioner i den kommune, der i valgkredsfortegnelsen er angivet som kredskommune.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan ved bekendtgørelse foretage mindre ændringer i valgkredsfortegnelsen.

§ 9. Hver kommune eller del af en kommune i en opstillingskreds er inddelt i afstemningsområder. En kommune eller del af en kommune kan dog udgøre ét afstemningsområde. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om oprettelse, ændring eller nedlæggelse af afstemningsområder.

§ 10. Af landets 175 mandater er 135 kredsmandater og 40 tillægsmandater. Fordelingen af mandaterne på landsdele og på stor- og amtskredse fastsættes og bekendtgøres af indenrigsministeren efter offentliggørelsen af folketallet pr. 1. januar 1985, 1990, 1995 osv., og fordelingen gælder derefter for de følgende valg.

Stk. 2. Fordelingen foretages på grundlag af forholdstal, der for hver landsdel og hver stor- og amtskreds beregnes som summen af landsdelens, henholdsvis stor- og amtskredsens: 1) folketal, 2) vælgertal ved sidste folketingsvalg og 3) areal i kvadratkilometer multipliceret med 20. Hvis de mandattal, der fremkommer ved fordelingen, ikke er hele tal og derfor tilsammen ikke giver det fornødne antal mandater, når brøkerne bortkastes, forhøjes de største brøker, indtil antallet er nået (den største brøks metode). Er to eller flere brøker lige store, foretages lodtrækning.

Stk. 3. Efter beregningsmetoden i stk. 2 fordeles først de 175 mandater på de 3 landsdele. Derefter fordeles på tilsvarende måde de 135 kredsmandater på landsdelene. Endelig fordeles kredsmandaterne på de enkelte stor- og amtskredse inden for landsdelen.

Stk. 4. Hvis der ved beregningen efter stk. 3 ikke tilfalder Bornholms amtskreds mindst 2 kredsmandater, foretages en fornyet fordeling af kredsmandaterne, hvor der forlods tillægges Bornholms amtskreds 2 kredsmandater. De resterende 133 kredsmandater fordeles endeligt på de øvrige stor- og amtskredse som angivet i stk. 3.

Stk. 5. Antallet af tillægsmandater, der skal tilfalde hver landsdel, beregnes som forskellen mellem det samlede mandattal i landsdelen og antallet af kredsmandater i landsdelen.

Kapitel 3

Partier, der har ret til at deltage i folketingsvalg

§ 11. De partier, der ved sidste folketingsvalg har opnået repræsentation i Folketinget og fortsat er repræsenteret i dette, har ret til at deltage i folketingsvalg.

Stk. 2. Ret til at deltage i folketingsvalg har endvidere nye partier, der er anmeldt for indenrigsministeren efter reglerne i § 12.

Stk. 3. Partier, der har ret til at deltage i folketingsvalg, benævnes i det følgende opstillingsberettigede partier.

§ 12. Nye partier, der ønsker at deltage i folketingsvalg, skal anmeldes for indenrigsministeren senest kl. 12 femten dage før valgdagen. Med anmeldelsen skal følge erklæringer fra et antal vælgere, der mindst svarer til $\frac{1}{175}$ af samtlige gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg. Ved anmeldelse fra det tyske mindretals parti kræves ikke vælgererklæringer.

Stk. 2. Vælgererklæringerne skal afgives på en formular, der forinden skal godkendes af indenrigsministeren. Godkendelsen gælder i 2 år regnet fra godkendelsens dato. Indenrigsministeren kan forny godkendelsen, hvis der på grundlag af den sidst godkendte formular er foretaget partianmeldelse. Hvis dette ikke er sket, kan godkendelsen kun fornyes, såfremt særlige forhold taler derfor. I forbindelse med godkendelse af formularen afgør indenrigsministeren, om navnet på det nye parti kan godkendes, jf. § 13. Godkendelsen af partinavnet gælder i samme tidsrum som godkendelsen af formularen.

Stk. 3. Vælgererklæringerne skal for at kunne medregnes være udfyldt med tydelig

angivelse af vælgerens navn, personnummer og bopæl samt være underskrevet og dateret af vælgeren personligt. Erklæringerne skal endvidere være forsynet med en attestation fra kommunens folkeregister om, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valget til Folketinget.

Stk. 4. En vælgererklæring medregnes dog ikke, såfremt den

- 1) er afgivet 1 år eller mere før anmeldelsen af partiet, jf. stk. 1, eller
- 2) er afgivet af en vælger, der allerede har afgivet erklæring for et parti, der er anmeldt efter stk. 1.

Stk. 5. En anmeldelse af et parti er gyldig indtil afholdelse af førstkommende folketingsvalg, dog mindst i 1 år fra anmeldelsens dato.

Stk. 6. Indenrigsministeren skal opbevare vælgererklæringerne, så længe anmeldelsen gælder, og derefter tilintetgøre dem.

§ 13. Et nyt parti kan ikke få godkendt et navn, som

- 1) benyttes af et opstillingsberettiget parti, eller er godkendt af indenrigsministeren for et nyt parti, jf. § 12, stk. 2,
- 2) benyttes af et dansk parti, der har ret til at deltage i valg til Europa-Parlamentet, eller er godkendt af indenrigsministeren for et nyt parti efter lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet (De Europæiske Fællesskabers Forsamling), eller
- 3) kan give anledning til, at partiet forveksles med et af de partier, der er nævnt i nr. 1 og 2 eller i stk. 2.

Stk. 2. Navnet på et parti, der har deltaget i sidste folketingsvalg uden at opnå repræsentation, kan kun godkendes for det pågældende parti. Tilsvarende gælder for navnet på et dansk parti, der har deltaget i sidste valg til Europa-Parlamentet uden at opnå repræsentation.

Stk. 3. Partinavne, der godkendes af indenrigsministeren i forbindelse med formulargodkendelser, jf. § 12, stk. 2, indføres i et register, der føres af indenrigsministeren.

§ 14. Indenrigsministeren tildeler de opstillingsberettigede partier en bogstavbetegnelse, som partierne skal opføres med på stemmesedlerne. Ved tildelingen skal der

tages hensyn til, at partierne så vidt muligt bevarer de bogstavbetegnelser, de har haft ved tidligere valg.

Stk. 2. Snarest muligt efter udløbet af fristen i § 12, stk. 1, bekendtgør indenrigsministeren i Statstidende, hvilke partier der er opstillingsberettigede, samt de bogstavbetegnelser, der er tildelt disse partier.

Kapitel 4

Valglisten og valgkort. Valgretsnevnet

§ 15. Vælgerne skal optages på valglisten i den kommune, hvor de er tilmeldt folkeregistret, jf. dog § 16.

§ 16. Vælgere, der er omfattet af § 2, skal efter anmodning optages på valglisten i den kommune, hvor de sidst har været tilmeldt folkeregistret. Anmodning skal indgives til kommunalbestyrelsen på en formular, der er godkendt af indenrigsministeren.

Stk. 2. Vælgere, der har haft ophold i udlandet i mere end 4 år, og som ikke er omfattet af § 2, stk. 1, kan kun optages på valglisten, såfremt Valgretsnevnet i hvert enkelt tilfælde anser betingelserne i § 2, stk. 2, for at være opfyldt. Hvis der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt en vælger er omfattet af § 2, kan vælgeren kun optages på valglisten, såfremt Valgretsnevnet i hvert enkelt tilfælde anser betingelserne i § 2 for at være opfyldt.

Stk. 3. Afgørelser om optagelse på valglisten af vælgere, der er omfattet af § 2, stk. 2, gælder i 2 år fra afgørelsens dato. Hvis vælgeren inden udløbet af denne periode indgiver anmodning om fornyet optagelse på valglisten, forlænges perioden, indtil der er truffet afgørelse.

Stk. 4. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om optagelse på valglisten af vælgere, der er omfattet af § 2.

§ 17. Indenrigsministeren nedsætter et valgretsnavn, der træffer afgørelse om optagelse på valglisten efter § 16, stk. 2.

Stk. 2. Valgretsnavnet består af en formand og 2 andre medlemmer. Formanden skal være dommer, og det ene af de andre medlemmer skal være kyndig i statsforfatningsret. Der udpeges efter samme regler en stedfortræder for formanden og hvert af de to andre medlemmer.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 4. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 18. Når valg er udskrevet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en valgliste over kommunens vælgere, jf. §§ 15 og 16. Valglisten skal udarbejdes for hvert afstemningsområde i kommunen.

Stk. 2. På valglisten skal optages de vælgere, der senest 18.-dagen før valgdagen er flyttet til kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister.

Stk. 3. Vælgere, der senest 18.-dagen før valgdagen er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister, skal optages på valglisten under den nye bopæl.

Stk. 4. Vælgere, der senere end 18.-dagen før valgdagen er flyttet til en anden kommune eller inden for kommunen, eller som senere end denne dag har anmeldt flytning, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.

Stk. 5. Vælgere, der er omfattet af § 2, skal optages på valglisten, hvis der er truffet afgørelse herom senest 18.-dagen før valgdagen.

§ 19. Valglisterne udarbejdes på grundlag af oplysningerne i det centrale personregister (CPR).

Stk. 2. Valglisterne skal indeholde vælgerens navn, fødselsdato og bopæl, samt løbenr. og en rubrik til afmærkning.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelsen af valglisterne samt disses indretning.

§ 20. Så snart valglisten er udarbejdet, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten og tilmeldt folkeregistret. Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen.

§ 21. Senest 10 dage før valgdagen skal indenrigsministeren i landets dagblade bekendtgøre dag og tid for afstemningen. Samtidig skal det bekendtgøres, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne, og at indsigel-

ser om manglende modtagelse af valgkort eller modtagelse af valgkort med fejlagtigt indhold skal fremsættes over for kommunalbestyrelsen.

§ 22. Kommunalbestyrelsen skal straks behandle de indsigelser, der er nævnt i § 21, samt i givet fald berigtige fejlene ved udfærdigelse af nye valgkort og ved rettelser i valglisten. Sådanne rettelser kan foretages til og med valgdagen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere til og med valgdagen berigtige valglisten, hvis kommunen modtager meddelelse om fraflytning til udlandet, dødsfald, umyndiggørelse, ophævelse af umyndiggørelse eller erhvervelse, henholdsvis fortabelse, af dansk indfødsret.

Kapitel 5

Valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere

Valgbestyrelser

§ 23. Senest når valg er udskrevet, vælges en valgbestyrelse for hver opstillingskreds. I kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, vælges én valgbestyrelse, der er fælles for alle opstillingskredse i kommunen.

Stk. 2. Valgbestyrelsen modtager kandidat-anmeldelser og tilvejebringer stemmesedler og opslag. Valgbestyrelsen forestår endvidere den endelige opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen.

Stk. 3. Medlemmerne af valgbestyrelsen vælges af kommunalbestyrelsen ved forholdstalsvalg. Den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har valgt et medlem, udpeger tillige en stedfortræder. Borgmesteren er medlem af valgbestyrelsen, i Københavns Kommune den borgmester under hvem sager vedrørende offentlige valg og afstemninger er henlagt. Øvrige medlemmer samt stedfortrædere vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, i Københavns Kommune blandt Borgerrepræsentationens eller Magistratens medlemmer.

§ 24. Til valgbestyrelsen for opstillingskredse, der består af flere kommuner, vælges hver kommunalbestyrelse følgende antal medlemmer:

- 1) I opstillingskredse, der består af 2 kommuner, 4 medlemmer.
- 2) I opstillingskredse, der består af 3 kommuner, 3 medlemmer, jf. dog stk. 2.
- 3) I opstillingskredse, der består af 4 kommuner eller derover, 2 medlemmer.

Stk. 2. Valgbestyrelsen for Nordjyllands amtskreds 5. opstillingskreds er tillige valgbestyrelse for 6. og 7. opstillingskreds, jf. bilaget til loven. Aalborg byråd vælger 5 medlemmer til valgbestyrelsen. De øvrige kommunalbestyrelser vælger hver 2 medlemmer.

Stk. 3. Borgmesteren i kredskommunen, jf. bilaget til loven, er formand for valgbestyrelsen.

§ 25. Til valgbestyrelsen for opstillingskredse, der består af én kommune eller af en del af en kommune, vælges 5 medlemmer, jf. dog § 24, stk. 2. Borgmesteren er formand for valgbestyrelsen.

§ 26. Kommunalbestyrelsen vælger blandt valgbestyrelsens medlemmer en næstformand for valgbestyrelsen. I opstillingskredse, der består af flere kommuner, vælges næstformanden af kommunalbestyrelsen i kredskommunen blandt dennes medlemmer af valgbestyrelsen. Næstformanden varetager formandshvervet, hvis formanden har forfald.

§ 27. Ingen, der er opstillet som kandidat i stor- eller amtskredsen, kan vælges som medlem eller stedfortræder til valgbestyrelsen.

Stk. 2. Hvis borgmesteren er opstillet som kandidat i stor- eller amtskredsen, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en person, der indtræder i valgbestyrelsen i borgmesterens sted.

§ 28. Valgbestyrelsens formand forbereder, indkalder og leder valgbestyrelsens møder. Valgbestyrelsens afgørelser træffes ved stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

Stk. 2. Valgbestyrelsens formand træffer afgørelse i alle spørgsmål, der ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 3. Valgbestyrelsen fører en valgbog, hvori indføres alle væsentlige oplysninger om afstemningen i opstillingskredsen samt resultatet heraf. I kommuner, der omfatter flere

opstillingskredse, skal valgbestyrelsen føre en valgbog for hver opstillingskreds i kommunen. Indenrigsministeren fastsætter regler om valgbogens indhold og udformning.

Valgstyrere

§ 29. Senest når valg er udskrevet, vælger kommunalbestyrelsen for hvert afstemningsområde mindst 5 og højst 9 valgstyrere til at forestå afstemningen og stemmeoptællingen på afstemningsstedet.

Stk. 2. Valgstyrerne vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der har bopæl i kommunen.

Stk. 3. Blandt valgstyrerne vælger kommunalbestyrelsen en formand for valgstyrerne for hvert afstemningsområde. Formændene vælges ved forholdstalsvalg.

Stk. 4. Valgstyrerne fører en afstemningsbog, hvori indføres alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet samt resultatet heraf. Indenrigsministeren fastsætter regler om afstemningsbogens indhold og udformning.

Tilforordnede vælgere

§ 30. Senest når valg er udskrevet, vælger kommunalbestyrelsen et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der har bopæl i kommunen.

Fælles bestemmelser

§ 31. Enhver vælger har pligt til at påtage sig hvervet som valgstyrer eller tilforordnet vælger.

Stk. 2. Valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrerne og de tilforordnede vælgere har pligt til at udføre de hverv, der påhviler dem, medmindre de har forfald. Hvis et medlem af valgbestyrelsen har forfald, indtræder den pågældendes stedfortræder i valgbestyrelsen. Hvis en valgstyrer har forfald, udpeger kommunalbestyrelsen en ny valgstyrer.

Stk. 3. Der ydes diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrerne og de tilforordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Kandidater til valget

§ 32. En person, der vil anmelde sig som kandidat til valg i en opstillingskreds, kan enten opstille som kandidat for et opstillingsberettiget parti eller som kandidat uden for partierne. En kandidat, der vil opstille for et parti, skal godkendes af partiet. En kandidat, der opstiller uden for partierne, skal anbefales af mindst 150 og højst 200 af opstillingskredsens vælgere som stillere.

Stk. 2. Ingen kan være kandidat i mere end én stor- eller amtskreds. Ingen kan være kandidat for mere end ét parti eller kandidat for et parti og samtidig kandidat uden for partierne. Valg af en kandidat, der har handlet i strid hermed, er ugyldigt.

Stk. 3. Den, der som stiller anbefaler flere kandidater, kan ikke anses som stiller for nogen af kandidaterne.

Kandidatanmeldelse og partiernes godkendelse

§ 33. Senest kl. 12 elleve dage før valgdagen skal anmeldelser om kandidater være indleveret til formanden for opstillingskredsens valgbestyrelse. Anmeldelsen skal ske på en formular, der er godkendt af indenrigsministeren.

Stk. 2. Anmeldelsen skal være underskrevet af kandidaten og indeholde oplysning om kandidatens fulde navn, personnummer, stilling og bopæl. Hvis kandidaten ikke ønsker sig anført på stemmesedlen med sit fulde navn, skal det angives, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst ét fornavn eller forbogstav skal altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er anmeldt til folkeregistret, kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledet af fornavnet. I anmeldelsen skal endvidere angives navn og bopæl på en vælger i opstillingskredsen, som valgbestyrelsen ud over kandidaten kan rette henvendelse til, hvis anmeldelsen er mangelfuld.

Stk. 3. Kandidater, der vil opstille for et parti, skal angive dette i anmeldelsen.

Stk. 4. Kandidater, der opstiller uden for partierne, skal angive dette i anmeldelsen. Anmeldelsen skal endvidere være underskrevet af kandidatens stillere og indeholde op-

lysning om hver enkelt stillers navn, personnummer og bopæl. Oplysningerne om stillerens navne og bopæl er offentligt tilgængelige.

Stk. 5. Den, der indleverer en kandidatanmeldelse, har ret til at få kvittering for indleveringen med angivelse af tidspunktet.

§ 34. En kandidat kan tilbagekalde en indgivet kandidatanmeldelse over for formanden for opstillingskredsens valgbestyrelse senest kl. 12 elleve dagen før valgdagen. En vælger, der som stiller har anbefalet en kandidat, kan ikke tilbagekalde anbefalingen, efter at kandidatanmeldelsen er indleveret til formanden for opstillingskredsens valgbestyrelse.

§ 35. Umiddelbart efter udløbet af fristen for kandidaters anmeldelse skal valgbestyrelsen undersøge, om de rettidigt indleverede kandidatanmeldelser er gyldige. Hvis valgbestyrelsen finder, at en kandidatanmeldelse på grund af væsentlige mangler må erklæres ugyldig, skal valgbestyrelsen straks meddele dette til kandidaten eller til den vælger, der er anført i anmeldelsen. Senest 12 timer efter afgivelsen af meddelelsen kan der indleveres en ny anmeldelse af kandidaten eller foretages en afhjælpning af manglerne. Valgbestyrelsens formand træffer herefter afgørelse om anmeldelsens gyldighed. Afgørelsen indføres i valgbogen, og en udskrift heraf sendes til kandidaten.

§ 36. Valgbestyrelserne inden for amtskredsen skal straks efter gennemgangen af kandidatanmeldelserne skriftligt indberette til statsamtmanden, hvilke kandidater der gyldigt har anmeldt sig til valg i opstillingskredsen. Indberetningen skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i § 33, stk. 2, 1. og 2. pkt., samt oplysning om, hvilket parti kandidaten vil opstille for, eller om kandidaten opstiller uden for partierne.

Stk. 2. Valgbestyrelsen i Københavns Kommune skal straks efter gennemgangen af kandidatanmeldelserne skriftligt indberette til formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune, hvilke kandidater der gyldigt har anmeldt sig til valg i de opstillingskredse i Københavns Kommune, der hører til 3. storkreds. Indberetningen skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Statsamtmanden udarbejder en fortegnelse over de kandidater, der er opstillet i amtskredsen. Fortegnelsen udarbejdes på grundlag af indberetningerne fra valgbestyrelserne samt meddelelser og anmeldelser fra partierne efter §§ 37 og 41. Fortegnelsen sendes til valgbestyrelserne til brug ved tilvejebringelse af stemmesedler i de enkelte opstillingskredse, jf. §§ 42 og 43. Statsamtmanden afgør, hvordan et kandidatnavn skal anføres på stemmesedlen, såfremt dette er anført forskelligt i indberetningerne fra valgbestyrelserne.

Stk. 4. Formanden for valgbestyrelsen i Københavns Kommune udarbejder en fortegnelse over de kandidater, der er opstillet i 1. og 2. storkreds. Fortegnelsen udarbejdes på grundlag af de gyldige kandidatanmeldelser i opstillingskredse i 1. og 2. storkreds samt meddelelser og anmeldelser fra partierne efter §§ 37 og 41. Fortegnelsen anvendes ved tilvejebringelse af stemmesedler i opstillingskredse i 1. og 2. storkreds, jf. § 43. Formanden for valgbestyrelsen i Københavns Kommune afgør, hvordan et kandidatnavn skal anføres på stemmesedlen, såfremt dette er anført forskelligt i kandidatanmeldelserne.

Stk. 5. Formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune udarbejder en fortegnelse over de kandidater, der er opstillet i 3. storkreds. Fortegnelsen udarbejdes på grundlag af indberetningen fra valgbestyrelsen i Københavns Kommune, de gyldige kandidatanmeldelser i opstillingskredse i Frederiksberg Kommune samt meddelelser og anmeldelser fra partierne efter §§ 37 og 41. Fortegnelsen anvendes ved tilvejebringelse af stemmesedler i opstillingskredse i 3. storkreds, jf. §§ 42 og 43. Formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune afgør, hvordan et kandidatnavn skal anføres på stemmesedlen, såfremt dette er anført forskelligt i indberetningen og kandidatanmeldelserne.

§ 37. Senest kl. 12 otte dage før valgdagen skal de opstillingsberettigede partier for hver stor- eller amtskreds skriftligt meddele, hvilke kandidater partiet kan godkende i de enkelte opstillingskredse. Kandidater, der ikke godkendes af vedkommende parti, kan ikke opstille til valget. Hvis meddelelse ikke gives, kan ingen kandidater opstilles for partiet i den pågældende stor- eller amtskreds.

Stk. 2. Meddelelsen skal for amtskredse gives til statsamtmanden, for 1. og 2. storkreds til formanden for valgbestyrelsen i Københavns Kommune og for 3. storkreds til formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune.

Stk. 3. Meddelelsen skal for hver godkendt kandidat indeholde oplysning om kandidats navn, personnummer og bopæl.

Opstillingsformer, partiliste og nominering

§ 38. Kandidater, der opstiller for et parti, kan være opstillet enten kredsvis eller sideordnet.

§ 39. Ved kredsvis opstilling opstilles én kandidat for partiet i opstillingskredsen.

Stk. 2. Kandidaten anføres først på stemmesedlen. Derefter anføres de øvrige kandidater i stor- eller amtskredsen i alfabetisk rækkefølge. Har partiet anmeldt en bestemt rækkefølge for kandidaterne (partiliste), jf. § 41, stk. 1, anføres de øvrige kandidater dog i partilistens rækkefølge.

Stk. 3. Ved kredsvis opstilling tilfalder alle partistemmer i opstillingskredsen partiets kandidat i opstillingskredsen, jf. § 73, stk. 5.

Stk. 4. Ved kredsvis opstilling er kandidaterne valgt i rækkefølge efter stemmetallets størrelse, jf. § 81. Er der anmeldt partiliste, er kandidaterne dog valgt i den rækkefølge, der er angivet i § 82.

§ 40. Ved sideordnet opstilling opstilles flere kandidater for partiet i opstillingskredsen.

Stk. 2. Kandidaterne anføres i alfabetisk rækkefølge på stemmesedlen. Partiet kan dog anmelde, at en bestemt kandidat anføres først på stemmesedlen (nominering), jf. § 41, stk. 2. Efter opstillingskredsens kandidater anføres eventuelle øvrige kandidater i stor- eller amtskredsen i alfabetisk rækkefølge.

Stk. 3. Ved sideordnet opstilling fordeles partistemmerne i opstillingskredsen mellem partiets kandidater i opstillingskredsen i forhold til deres personlige stemmetal i opstillingskredsen, jf. § 73, stk. 5.

Stk. 4. Ved sideordnet opstilling er kandidaterne valgt i rækkefølge efter stemmetallets størrelse, jf. § 81.

§ 41. Senest kl. 12 otte dage før valgdagen kan et parti, der alene har kredsvis opstilling inden for stor- eller amtskredsen, anmelde partiliste for alle partiets kandidater i stor- eller amtskredsen.

Stk. 2. Inden for den frist, der er anført i stk. 1, kan et parti, der har sideordnet opstilling i en eller flere opstillingskredse, anmelde en nomineret kandidat i den eller de pågældende opstillingskredse.

Stk. 3. Anmeldelser efter stk. 1 og 2 skal ske skriftligt til de myndigheder, der er nævnt i § 37, stk. 2.

Stemmesedler

§ 42. Statsamtmanden skal snarest muligt efter udløbet af fristen i § 37, jf. § 41, meddele valgbestyrelsen i hver opstillingskreds, hvilke kandidater der af vedkommende parti er godkendt som partiets kandidater inden for amtskredsen. I meddelelsen angives det, hvilket parti kandidaterne opstiller for. Navnene på et partis kandidater anføres i alfabetisk rækkefølge med angivelse af, i hvilken eller hvilke opstillingskredse de enkelte kandidater er opstillet, samt i hvilken eller hvilke opstillingskredse de enkelte kandidater er nomineret, jf. § 41, stk. 2. Hvis der er anmeldt partiliste, anføres kandidaternes navne dog i den rækkefølge, som er angivet på partilisten, jf. § 41, stk. 1. Endvidere angives, hvilke kandidater der opstiller uden for partierne, samt hvilke kandidater der ikke er godkendt af et parti, og som derfor ikke kan opstilles.

Stk. 2. Formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune meddeler efter reglerne i stk. 1 valgbestyrelsen i Københavns Kommune, hvilke kandidater der er opstillet i 3. storkreds.

§ 43. Så snart valgbestyrelsen fra statsamtmanden har modtaget meddelelsen efter § 42, stk. 1, tilvejebringer den stemmesedler til brug ved afstemningen i opstillingskredsen samt opslag, jf. § 45, stk. 3. Inden for storkredsene tilvejebringer valgbestyrelsen stemmesedler og opslag på grundlag af de fortegnelser, der er nævnt i § 36, stk. 4 og 5. Dog tilvejebringes stemmesedler og opslag til brug ved afstemningen i de opstillingskredse i Københavns Kommune, der hører til 3. stor-

kreds, på grundlag af den meddelelse, der er nævnt i § 42, stk. 2.

Stk. 2. Stemmesedlen skal indeholde navnene og bogstavbetegnelserne på samtlige partier, der har kandidater opstillet i stor- eller amtskredsen. Partierne anføres i alfabetisk rækkefølge efter bogstavbetegnelsen.

Stk. 3. Stemmesedlen skal endvidere indeholde navnene på samtlige kandidater, der er opstillet i stor- eller amtskredsen. Kandidater, der opstiller for et parti, anføres samlet i et særskilt felt for det pågældende parti og i den rækkefølge, der er angivet i § 39, stk. 2, og § 40, stk. 2. Kandidater, der opstiller uden for partierne, anføres til sidst i et særskilt felt for disse og i alfabetisk rækkefølge, dog således at kandidater opstillet i opstillingskredsen anføres først.

Stk. 4. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om stemmesedlernes indhold og udformning.

§ 44. Valgbestyrelsen sørger for, at det nødvendige antal stemmesedler og opslag er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse.

Kapitel 7

Afstemning på valgdagen

§ 45. I hvert afstemningsområde foregår afstemningen på ét afstemningssted.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Stemmekasser skal være indrettet således, at ingen stemmeseddel kan tages ud, uden at stemmekassen åbnes. Stemmekasser skal kunne låses eller forsegles.

Stk. 3. I stemmelokalerne skal der være opslag, der angiver samtlige partiers og kandidaters navne i den rækkefølge, hvori de er anført på stemmesedlen. For partierne skal tillige angives bogstavbetegnelserne.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen sørger i øvrigt for, at der på hvert afstemningssted er truffet de fornødne forberedelser til afstemningen, herunder at valgstyrrerne og de tilfornordnede vælgere er gjort bekendt med deres opgaver på valgdagen.

§ 46. Afstemningen begynder kl. 9 og fortsætter til kl. 20, og så længe der endnu derefter indfinder sig vælgere for at stemme. Afstemningen sluttes, når ingen vælger tilkendegiver at ville stemme, uanset at der gives opfordring hertil.

Stk. 2. Inden stemmeafgivningens begyndelse skal tilforordnede vælgere vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme. Derefter skal kasserne straks låses eller forsegles.

§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn, bopæl og fødselsdato. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgers navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn.

Stk. 2. En vælger kan få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Stk. 3. Når stemmeafgivningen er foretaget, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvordan der er stemt. Derefter lægger vælgeren stemmesedlen i stemmekassen i overværelse af en tilforordnet vælger.

§ 49. Vælgere, der på grund af manglende forlighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde, jf. § 48, kan forlange fornøden hjælp til stemmeafgivningen, jf. dog stk. 3. Der kan herved ske de nødvendige lempelser i den foreskrevne fremgangsmåde, herunder gives adgang til at foretage stemmeafgivning umiddelbart uden for stemmelokalet.

Stk. 2. Hjælp til stemmeafgivning ydes af 2 valgstyrere eller tilforordnede vælgere. En blind eller svagsynet vælger kan dog forlange hjælp af en person, der er udpeget af vælgeren selv.

Stk. 3. Hjælp til afkrydsning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for dem, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme.

§ 50. Valgstyrerne kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme. Endvidere kan valgstyrerne begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyrerne påser, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgstyrernes anvisninger.

§ 51. De personer, der forestår afstemningen, må ikke under afstemningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på. De må ikke over for uvedkommende oplyse, om en vælger har været til stede for at afgive stemme, eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning.

Stk. 2. Ingen uvedkommende må føre systematisk kontrol med, at vælgerne møder og afgiver stemme.

§ 52. Når afstemningen er afsluttet, og før stemmeoptællingen påbegyndes, optælles og sammenbindes i særskilte pakker de stemmesedler, der ikke er udleveret, og de stemmesedler, der er tilbageleveret ved ombytning. Derefter foretages stemmeoptælling i overensstemmelse med reglerne i §§ 68–70.

Kapitel 8

Brevstemmeafgivning

Brevstemmeafgivning her i landet

§ 53. Enhver vælger, der er forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, kan brevstemme på ethvert folkeregister her i landet.

§ 54. Vælgere, der er indlagt på eller optaget i følgende institutioner, kan brevstemme i institutionen:

- 1) Sygehuse.
- 2) Plejehjem, herunder særlige plejehjem, og beskyttede boliger, der drives efter reglerne i bistandsloven.
- 3) Dagshjem, institutioner for voksne personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, der drives efter reglerne i bistandsloven, samt døgninstitutioner for voksne, der drives efter nævnte lovs forsøgsbestemmelser. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at der ikke skal foretages brevstemmeafgivning på et dagshjem, eller at brevstemmeafgivning i en institution i stedet skal ske efter reglerne i stk. 3 om brevstemmeafgivning i hjemmet.

Stk. 2. Vælgere, der er indsat i en af kriminalforsorgens anstalter eller arresthuse, kan brevstemme i institutionen.

Stk. 3. Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme i hjemmet, medmindre de har mulighed for at stemme i en af de institutioner, der er nævnt i stk. 1. Anmodning om at brevstemme i hjemmet skal indgives senest kl. 18 tolv dage før valgdagen. Anmodningen skal indgives til folkeregistret i opholdskommunen.

Stk. 4. Vælgere, der har bopæl på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, kan brevstemme på øen.

§ 55. Brevstemmer efter § 54, stk. 1-3, skal afgives til 2 stemmemodtagere, der er ansat i kommunens forvaltning eller på institutionen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. På de institutioner, der er nævnt i § 54, stk. 1, nr. 2 og 3, kan kun den ene af stemmemodtagerne være ansat på institutionen.

Stk. 3. På de øer, der er nævnt i § 54, stk. 4, udpeger kommunalbestyrelsen en eller flere vælgere til at fungere som brevstemmemodtagere.

§ 56. Brevstemmeafgivning her i landet kan finde sted de sidste 3 uger før valgdagen, dog senest næstsidste søgnedag før valgdagen.

Brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland og i udlandet

§ 57. Vælgere, der opholder sig på Færøerne eller i Grønland, kan brevstemme på de færøske eller grønlandske folkeregistre eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af indenrigsministeren.

Stk. 2. Vælgere, der opholder sig i udlandet, kan brevstemme på en dansk diplomatisk eller konsular repræsentation eller hos en stemmemodtager, der er udpeget af indenrigsministeren.

Stk. 3. Brevstemmer, der er afgivet mere end 3 måneder før valgdagen, kommer ikke i betragtning.

Stk. 4. Når valg til Folketinget er udskrevet, sørger indenrigsministeren for, at de danske repræsentationer og andre stemmemodtagere i udlandet bliver underrettet herom.

Brevstemmeafgivning på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg

§ 58. Søfolk og passagerer på danske skibe i udenrigsfart samt personer, der er ansat på danske havanlæg, kan brevstemme på skibet eller havanlægget. Skibsføreren eller den, som skibsføreren har udpeget, henholdsvis havanlæggets chef eller den, som chefen har udpeget, fungerer som stemmemodtager.

Stk. 2. Brevstemmer, der er afgivet mere end 3 måneder før valgdagen, kommer ikke i betragtning, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Søfolk på danske skibe i udenrigsfart og deres medsejlende ægtefæller kan afgive brevstemme på skibet fra dagen efter et folketingsvalg med gyldighed for førstkomende folketingsvalg.

Stk. 4. På danske havanlæg på dansk område kan brevstemmeafgivning finde sted de sidste 3 uger før valgdagen, dog senest næstsidste søgnedag før valgdagen.

§ 59. Når valg til Folketinget er udskrevet, sørger indenrigsministeren for, at skibsførere på danske skibe i udenrigsfart og chefer på danske havanlæg bliver underrettet herom.

Stk. 2. Så snart skibsføreren på et dansk skib i udenrigsfart bliver bekendt med, at der er udskrevet valg til Folketinget, skal skibsføreren sørge for, at der straks foretages brevstemmeafgivning om bord. Gennemførelse af

brevstemmeafgivning kan dog undlades, hvis brevstemmerne selv ved anvendelse af hurtigste forsendelsesmåde ikke kan påregnes at komme frem inden afstemningens begyndelse på valgdagen, eller hvis tvingende og uopsættelige skibsforretninger er til hinder herfor. Tilsvarende regler gælder for danske havanlæg.

Brevstemmematerialet

§ 60. Brevstemmematerialet består af stemmeseddel, konvolut, følgebrev og yderkuvert. Indenrigsministeren bestemmer brevstemmematerialets nærmere indhold og udformning.

Stk. 2. Indenrigsministeren tilvejebringer brevstemmematerialet. Brevstemmematerialet skal til enhver tid findes på folkeregistrene og de danske repræsentationer i udlandet samt om bord i danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.

Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning

§ 61. Vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise fornøden legitimation til brevstemmemodtageren. Herefter udleveres brevstemmematerialet, jf. § 60.

Stk. 2. På stemmesedlen anføres navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti, der har kandidater opstillet i den stor- eller amtskreds, hvor vælgeren er optaget på valglisten. Ønsker vælgeren at stemme på en bestemt kandidat, der er opstillet i den pågældende stor- eller amtskreds, anføres navnet på kandidaten, eventuelt med tilføjelse af partinavnet eller bogstavbetegnelsen.

Stk. 3. Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen.

Stk. 4. Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen, eller udfylde og underskrive følgebrevet, skal stemmemodtageren yde den fornødne hjælp, jf. dog stk. 5. Er der ydet hjælp, skal dette fremgå af følgebrevet.

Stk. 5. Hjælp til udfyldning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for den, der yder hjælp, utvetydigt

kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme.

Stk. 6. Konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet lægges i yderkuverten, der sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten. På yderkuverten skal angives vælgerens navn, fødselsdato og bopæl.

§ 62. Stemmemodtagere må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på. De må ikke over for uvedkommende oplyse, om en vælger har afgivet brevstemme eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning.

Stk. 2. Ingen uvedkommende må føre systematisk kontrol med, om vælgere afgiver brevstemme.

§ 63. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tilrettelæggelse og gennemførelse af brevstemmeafgivning samt om fremgangsmåden ved afgivelse af brevstemme.

Modtagelse og kontrol af brevstemmer

§ 64. Kommunalbestyrelsen anfører tidspunktet for modtagelsen af en brevstemme på yderkuverten. I en protokol anføres det antal brevstemmer, der modtages, og datoen for modtagelsen, samt det antal brevstemmer, der videresendes til andre kommuner, jf. stk. 2, og datoen herfor. Indenrigsministeren fastsætter regler om protokollens indhold og udformning.

Stk. 2. Hvis afsenderen efter sin bopælsangivelse på yderkuverten har bopæl i en anden kommune, skal kommunalbestyrelsen straks videresende brevstemmen til den pågældende kommune.

Stk. 3. Når valg er udskrevet, sørger kommunalbestyrelsen for, at brevstemmer fra vælgere, der har afgivet brevstemme inden valgets udskrivelse og senere anmeldt flytning til en anden kommune, bliver sendt til den nye bopælskommune.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen samler og opgør antallet af brevstemmer for hvert afstemningsområde i kommunen, hvor afsenderne efter deres bopælsangivelse på yderkuverterne er optaget på valglisten. Kommunalbestyrelsen sørger for, at brevstemmerne in-

den afstemningens begyndelse er afleveret til valgstyrene på afstemningsstedet i det pågældende afstemningsområde.

§ 65. Valgstyrene gennemgår brevstemmerne, om nødvendigt dagen før valgdagen. Yderkuverterne åbnes, og det undersøges, om brevstemmerne kan komme i betragtning.

Stk. 2. En brevstemme kan ikke komme i betragtning, såfremt

- 1) afsenderen ikke er opført på valglisten,
- 2) afsenderen er død inden valgdagen,
- 3) yderkuverten indeholder andet eller mere end ét følgebrev og én konvolut,
- 4) der ikke er anvendt det brevstemmemateriale, som indenrigsministeren har tilvejebragt,
- 5) den foreskrevne fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen ikke har været fulgt, eller
- 6) brevstemmen ikke er afgivet inden for de frister, der er nævnt i § 56, § 57, stk. 3, og § 58, stk. 2-4.

Stk. 3. Er der fra samme vælger modtaget mere end én brevstemme, der kan komme i betragtning, kommer den sidst afgivne brevstemme i betragtning.

§ 66. Når en brevstemme kan komme i betragtning, sættes et mærke ved vælgerens navn på valglisten, der angiver, at vælgeren har afgivet brevstemme. Den uåbnede konvolut og følgebrevet lægges på ny i yderkuverten og opbevares, indtil afstemningen er afsluttet. Derefter tages konvolutterne ud af yderkuverterne og lægges i en af stemmekasserne. Konvolutterne åbnes først i forbindelse med stemmeoptællingen.

Stk. 2. Når en brevstemme ikke kan komme i betragtning, anføres årsagen hertil på yderkuverten, og den uåbnede konvolut og følgebrevet lægges på ny i yderkuverten.

Stk. 3. Brevstemmer, der modtages af valgstyrene efter afstemningens begyndelse, påtegnes om modtagelsestidspunktet og kommer ikke i betragtning.

§ 67. En vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan ikke stemme ved afstemningen på valgdagen.

Kapitel 9

Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen

§ 68. Når afstemningen er afsluttet, foretager valgstyrene og de tilfornordnede vælgerstemmeoptælling på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen er offentlig. Det optælles, hvor mange stemmer der ved afstemningen er afgivet for hvert af partierne og for hver kandidat uden for partierne.

Stk. 2. En stemme er afgivet for det parti, inden for hvis felt på stemmesedlen vælgeren har sat kryds. En brevstemme er afgivet for det parti, hvis navn eller bogstavbetegnelse vælgeren har anført på brevstemmesedlen. Har vælgeren på brevstemmesedlen anført navnet på en kandidat, der opstiller for et parti, anses stemmen for afgivet for partiet.

Stk. 3. En stemme er afgivet for den kandidat uden for partierne, ud for hvem vælgeren har sat kryds på stemmesedlen. En brevstemme er afgivet for den kandidat uden for partierne, hvis navn vælgeren har anført på brevstemmesedlen.

§ 69. En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er ugyldig, såfremt

- 1) den er blank,
- 2) det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilket af partierne eller hvilken kandidat uden for partierne vælgeren har villet give sin stemme,
- 3) det må antages, at stemmesedlen ikke er udleveret på afstemningsstedet, eller
- 4) der er givet stemmesedlen et særpræg.

Stk. 2. En brevstemmeseddel er ugyldig, såfremt

- 1) den er blank,
- 2) det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilket af partierne eller hvilken kandidat uden for partierne vælgeren har villet give sin stemme,
- 3) der på stemmesedlen alene er anført navnet på en kandidat, som ikke er opstillet i den stor- eller amtskreds, hvor vælgeren er optaget på valglisten, eller alene navnet på et parti, der ikke har opstillet kandidater i den pågældende stor- eller amtskreds,
- 4) en konvolut indeholder andet eller mere end én stemmeseddel,
- 5) det må antages, at stemmesedlen ikke er tilvejebragt af indenrigsministeren, eller
- 6) der er givet stemmesedlen et særpræg.

Stk. 3. Valgstyernerne anfører i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler de har anset for ugyldige og grundene hertil.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan efter forelæggelse for Folketingets udvalg til valgsprøvelse fastsætte nærmere regler om bedømmelse af stemmesedler, herunder brevstemmesedler.

§ 70. Når stemmeoptællingen er afsluttet, indføres resultatet i afstemningsbogen, der underskrives af valgstyernerne, og resultatet meddeles de tilstedeværende. Formanden for valgstyernerne skal straks meddele resultatet til formanden for valgbestyrelsen. I kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, kan formanden for valgbestyrelsen bestemme, at meddelelsen skal gives til en af formændene for valgstyernerne i hver opstillingskreds.

§ 71. Når formanden for valgbestyrelsen har modtaget indberetninger fra samtlige afstemningssteder i opstillingskredsen, sammentælles de indberettede stemmetal. Straks herefter indberettes det til indenrigsministeren, hvor mange stemmer der i hele opstillingskredsen er afgivet for hvert parti og for hver kandidat uden for partierne. Indenrigsministeren bestemmer den nærmere fremgangsmåde ved indberetningen.

§ 72. Senest dagen efter at afstemningen har fundet sted, samles valgbestyrelsen til endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintælling). I opstillingskredse, der består af flere kommuner, samles valgbestyrelsen i kreds-kommunen. Fintællingen er offentlig.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for, at afstemningsbøgerne, de benyttede valglisten og valgkort samt stemmesedlerne og brevstemmematerialet er til stede ved fintællingen. Kommunalbestyrelsen opbevarer en kopi af afstemningsbøgerne.

§ 73. For hvert afstemningsområde foretager valgbestyrelsen en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler efter reglerne i §§ 68 og 69. Resultaterne af optællingerne indføres i valgbogen. Derefter opgøres, hvor mange stemmer der i hele opstillingskredsen er tilfaldet hvert parti og hver kandidat uden for partierne. Resultatet ind-

føres i valgbogen og meddeles de tilstedeværende.

Stk. 2. Der foretages samtidig en opgørelse for hele opstillingskredsen af, hvorledes de afgivne stemmer skal fordeles på hver enkelt kandidat, jf. stk. 3-5.

Stk. 3. Har vælgeren sat kryds ud for navnet på en kandidat eller såvel ud for navnet på en kandidat som ud for navnet på det parti, kandidaten er opstillet for, anses stemmesedlen som afgivet for kandidaten (personlig stemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet på en kandidat eller såvel navnet på en kandidat som navnet eller bogstavbetegnelsen for det parti, kandidaten er opstillet for.

Stk. 4. Har vælgeren sat kryds ud for navnet på et parti eller inden for partifeltet på en sådan måde, at det ikke med sikkerhed fremgår, hvilken af partiets kandidater vælgeren har villet give sin stemme, anses stemmesedlen som afgivet for partiet (partistemme). Tilsvarende gælder, hvis vælgeren på brevstemmesedlen har anført navnet eller bogstavbetegnelsen for et parti eller navnene på flere kandidater, der er opstillet for samme parti i stor- eller amtskredsen.

Stk. 5. Ved kredsvis opstilling tilfalder partistemmerne efter stk. 4 partiets kandidat i opstillingskredsen. Ved sideordnet opstilling fordeles partistemmerne mellem partiets kandidater i opstillingskredsen i forhold til deres personlige stemmetal, jf. stk. 3. Er to eller flere kandidater lige berettiget til en partistemme, foretages lodtrækning ved indenrigsministerens foranstaltning. Hvis der i opstillingskredsen ikke er opstillet nogen kandidat for partiet, tilfalder partistemmerne ikke nogen kandidat, men opføres særskilt som »Andre partistemmer«. Har der været anmeldt partiliste, tillægges disse stemmer dog den kandidat, der er anmeldt som partilistens første kandidat i stor- eller amtskredsen.

Stk. 6. Resultatet af opgørelsen indføres i valgbogen og meddeles de tilstedeværende.

§ 74. Valgbogen underskrives af hele valgbestyrelsen. I særskilte pakker sammenbindes

- 1) de stemmesedler, der ikke er udleveret,
- 2) de stemmesedler, der er tilbageleveret ved ombytning,
- 3) de afgivne blanke og andre ugyldige stemmesedler,

- 4) de gyldige stemmesedler, således at de personlige stemmer for hver kandidat og partistemmerne for hvert parti samles i pakker for sig og
- 5) brevstemmematerialet.

Stk. 2. Hver pakke påtegnes om indholdet og forsegles. Pakkerne samt valgbogen, afstemningsbøgerne, valgkortene og valglisten opbevares som nævnt i § 104.

Stk. 3. Senest dagen efter opgørelsen sender formanden for valgbestyrelsen en kopi af valgbogen til indenrigsministeren. Kopien skal være attesteret af formanden.

Kapitel 10

Valgets opgørelse

§ 75. Når indenrigsministeren har modtaget de attesterede kopier af valgbøgerne, foretages den samlede opgørelse af valget på grundlag heraf.

Kredsmandaternes fordeling

§ 76. For hvert parti sammentælles de stemmer, der er tilfaldet partiet i samtlige opstillingskredse i stor- eller amtskredsen. Ligeledes sammentælles de stemmer, der er tilfaldet hver kandidat uden for partierne.

Stk. 2. Hvert stemmetal, der fremkommer ved sammentællingen, jf. stk. 1, divideres med 1,4–3–5–7 osv., indtil der er foretaget et så stort antal divisioner som det antal mandater, der højst kan ventes at tilfalde partiet eller kandidaten uden for partierne. Det parti eller den kandidat uden for partierne, der har den største af de fremkomne kvotienter, får det første mandat i stor- eller amtskredsen. Den næststørste kvotient giver ret til det andet mandat, og så fremdeles, indtil alle stor- eller amtskredsens kredsmandater er fordelt mellem partierne og kandidaterne uden for partierne. Er to eller flere kvotienter lige store, foretages lodtrækning.

Tillægsmandaternes fordeling på partier

§ 77. Tillægsmandaterne fordeles blandt partier, der enten

- 1) har opnået mindst ét kredsmandat, eller
- 2) inden for hver af to af de tre landsdele, der er nævnt i § 8, stk. 1, har opnået mindst lige så mange stemmer som det gennemsnitlige antal gyldige stemmer, der

i landsdelen er afgivet pr. kredsmandat, eller

- 3) i hele landet har opnået mindst 2 pct. af de afgivne gyldige stemmer.

Stk. 2. Det opgøres, hvor mange stemmer der i hele landet er tilfaldet hvert af de partier, der er berettiget til tillægsmandater efter stk. 1. Det samlede stemmetal for disse partier divideres med tallet 175 med fradrag af det antal kredsmandater, der måtte være tilfaldet kandidater uden for partierne. Med det tal, der herved fremkommer, divideres hvert af partiernes stemmetal. De herved fremkomne kvotienter angiver, hvor mange mandater hvert parti i forhold til stemmetal er berettiget til. Hvis disse kvotienter ikke er hele tal og derfor tilsammen ikke giver det hele antal mandater, når brøkerne bortkastes, forhøjes de største brøker, indtil antallet er nået (den største brøks metode). Er to eller flere brøker lige store, foretages lodtrækning.

Stk. 3. Hvis ingen partier har opnået flere kredsmandater end det samlede mandattal, som partiet i forhold til sit stemmetal er berettiget til, jf. stk. 2, er fordelingen i stk. 2 endelig. Det antal tillægsmandater, der tilkommer de enkelte partier, beregnes herefter som forskellen mellem partiets samlede mandattal og dets kredsmandater.

Stk. 4. Hvis et parti har opnået flere kredsmandater end det samlede mandattal, som partiet i forhold til sit stemmetal er berettiget til, jf. stk. 2, foretages en ny beregning. Ved denne beregning ses bort fra partier, som har opnået et antal kredsmandater lig med eller større end det samlede mandattal, som de er berettiget til i forhold til deres stemmetal. For de partier, der herefter kommer i betragtning, sker fordelingen af mandaterne efter tilsvarende regler som i stk. 2, og antallet af tillægsmandater, der tilfalder de enkelte partier, beregnes som anført i stk. 3.

Stk. 5. Hvis et parti efter den fornyede beregning har opnået flere mandater end det mandattal, som partiet i forhold til sit stemmetal er berettiget til, jf. stk. 2, får partiet tildelt det mandattal, som er beregnet i henhold til stk. 2. Der foretages en ny fordeling af de resterende mandater på de øvrige partier efter tilsvarende regler som i stk. 2 og 3.

F.t.l. om valg til Folketinget

Fordeling af partiernes tillægsmandater på landsdele

§ 78. For hvert af de partier, der ifølge § 77 skal have tillægsmandater, opgøres, hvor mange stemmer partiet har fået i hver af de 3 landsdele.

Stk. 2. Hvert af disse stemmetal divideres med tallene 1-3-5-7 osv. Derefter udelades så mange af de største kvotienter, som svarer til det antal kredsmandater, som partiet har fået i landsdelen ifølge § 76.

Stk. 3. Den landsdel og det parti, der herefter har den største kvotient, får det første tillægsmandat. Den landsdel og det parti, der har den næststørste kvotient, får det næste tillægsmandat og så fremdeles. Når en landsdel eller et parti har fået det antal tillægsmandater, som den eller det skal have, jf. §§ 10 og 77, kommer landsdelen eller partiet ikke videre i betragtning. Fordelingen fortsættes for de andre landsdele og for de øvrige partier, indtil samtlige tillægsmandater er fordelt. Hvis et parti, der ikke har fået stemmer i alle 3 landsdele, ved denne fordeling ikke kan få tildelt de tillægsmandater, som partiet er berettiget til, skal disse forlods tildeles partiet i de landsdele, hvor der er afgivet stemmer for det.

Fordeling af partiernes tillægsmandater på stor- og amtskredse

§ 79. Inden for den eller de landsdele, hvor et parti har fået tillægsmandater ifølge § 78, divideres partiets stemmetal i de enkelte stor- eller amtskredse med tallene 1-4-7-10 osv. I hver stor- eller amtskreds udelades derefter så mange af de største kvotienter, som svarer til det antal kredsmandater, som partiet har fået i stor- eller amtskredsen.

Stk. 2. Den stor- eller amtskreds, der herefter har den største kvotient, får det første tillægsmandat. Det næste tillægsmandat tilfalder den stor- eller amtskreds, der har den næststørste kvotient, og så fremdeles, indtil det antal tillægsmandater, som partiet har fået i landsdelen, er fordelt.

Stk. 3. Er ved fordelingen af tillægsmandaterne på landsdele eller på stor- og amtskredse to eller flere kvotienter lige store, foretages lodtrækning.

Kandidatudvælgelsen

§ 80. På grundlag af optællingen af kandidaternes stemmetal i de enkelte opstillingskredse, jf. § 73, stk. 3-5, opgøres det, hvilke af partiernes kandidater der har opnået valg.

Stk. 2. For hver stor- og amtskreds sammentælles det antal stemmer, hver kandidat har fået, herunder de partistemmer der er tilfaldet kandidaten, jf. § 73, stk. 5.

§ 81. Kandidaterne er valgt i rækkefølge efter stemmetallenes størrelse i det antal, hvori der er tilfaldet partiet mandater i stor- eller amtskredsen, jf. dog § 82. I tilfælde af stemmelighed foretages lodtrækning.

§ 82. Hvis et parti har anmeldt partiliste i stor- eller amtskredsen, jf. § 41, stk. 1, foretages opgørelsen af, hvilke kandidater der er valgt, på følgende måde:

- 1) Partiets samlede antal stemmer i stor- eller amtskredsen, jf. § 76, stk. 1, divideres med et tal, der er én større end det antal kreds- og tillægsmandater, der er tilfaldet partiet i stor- eller amtskredsen. Det derved fremkomne tal forhøjes, uanset om det er et helt tal, til det næste hele tal. Dette tal er herefter partiets fordelingstal i stor- eller amtskredsen.
- 2) Har en kandidat efter sammentællingen i § 80, stk. 2, opnået et stemmetal i stor- eller amtskredsen, der er lig med eller større end fordelingstallet, er den pågældende valgt. Har flere kandidater opnået fordelingstallet, er de pågældende valgt i partilistens rækkefølge.
- 3) Opnås det ikke herved at få besat de mandater, der er tilfaldet partiet i stor- eller amtskredsen, er de øvrige kandidater valgt i partilistens rækkefølge i det antal, hvori partiet endnu er berettiget til mandater.
- 4) Har ingen af kandidaterne opnået fordelingstallet, er kandidaterne valgt i partilistens rækkefølge i det antal, hvori der er tilfaldet partiet mandater i stor- eller amtskredsen.

Valgbreve og stedfortræderliste

§ 83. Indenrigsministeren udfærdiger valgbreve for de kandidater, der er valgt, dog med forbehold af Folketingets godkendelse af valgene.

§ 84. Indenrigsministeren udarbejder en stedfortræderliste. På listen opføres de kandidater, der ikke er valgt, men som er berettiget til at indtræde i Folketinget som stedfortrædere, jf. § 92.

Stk. 2. For et parti, der ikke har fået tillægsmandater, foretages til brug for stedfortræderlisten tilsvarende beregninger som nævnt i § 79.

§ 85. Stedfortræderlisten udarbejdes særskilt for hver landsdel og for hvert parti inden for landsdelen. Inden for hver landsdel opføres for hvert parti de enkelte stor- eller amtskredse i rækkefølge efter størrelsen af de kvotienter, der er beregnet efter § 79 og § 84, stk. 2, og som ikke har givet tillægsmandat. Den stor- eller amtskreds, der har den største af de nævnte kvotienter, opføres først. Derefter opføres den stor- eller amtskreds, der har den næststørste kvotient, og så fremdeles.

Stk. 2. For hver stor- eller amtskreds opføres kandidaterne på stedfortræderlisten i den rækkefølge, hvori de som stedfortrædere er berettiget til at indtræde i Folketinget. Den kandidat, der har fået det største antal stemmer uden at blive valgt, opføres først. Derefter opføres den kandidat, der har fået det næststørste antal stemmer, og så fremdeles, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Har partiliste været anmeldt, bestemmes rækkefølgen på stedfortræderlisten af den rækkefølge, hvori de kandidater, der ikke er valgt, er opført på partilisten.

§ 86. Indenrigsministeren sender til Folketinget ved dets sammentræden:

- 1) De kopier af valgbøgerne, der er modtaget fra opstillingskredsens valgbestyrelser, jf. § 74, stk. 3.
- 2) Beregningerne af kreds- og tillægsmandaternes fordeling, jf. §§ 76-79.
- 3) Opgørelsen af, hvilke kandidater der er valgt, jf. §§ 76 og 80-82.
- 4) Stedfortræderlisten, jf. §§ 84 og 85.

Kapitel 11

Folketingets godkendelse af valget

§ 87. Folketinget afgør gyldigheden af kandidaternes valg.

Stk. 2. Folketinget afgør, om de beregninger og opgørelser, som indenrigsministeren har foretaget, kan godkendes, eller om in-

denrigsministeren skal foretage nye beregninger eller opgørelser. Folketinget kan endvidere pålægge indenrigsministeren at indhente stemmemateriale m.v. til Folketinget.

Stk. 3. Folketinget kan pålægge valgbestyrelserne at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget, jf. § 72, stk. 2.

§ 88. Enhver vælger kan klage over folketingsvalg. Klager skal stiles til Folketinget og sendes til indenrigsministeren. Klager skal være indenrigsministeren i hænde senest ugedagen efter valgdagen.

§ 89. Hvis Folketinget træffer afgørelse om, at afstemningen i en opstillingskreds er ugyldig, udsættes godkendelsen af kandidaternes valg i stor- eller amtskredsen. Kandidaterne i stor- eller amtskredsen anses dog foreløbig som lovligt valgte. Godkendelsen af samtlige tillægsmandater har i så fald foreløbig gyldighed.

§ 90. Folketinget afgør, i hvilket omfang og på hvilken måde omvalg skal afholdes. Ved omvalg kan kun de personer, der havde valget og var optaget på valglisten på den almindelige valgdag, afgive stemme.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter og bekendtgør dagen for afholdelsen af omvalg.

Stk. 3. Når omvalg har fundet sted, foretages fornødne nye beregninger og opgørelser.

Stk. 4. Gyldighedsperioden for omvalg følger gyldighedsperioden for valgene på den almindelige valgdag.

§ 91. Hvis Folketinget træffer afgørelse om, at en valgt kandidat ikke er valgbar, indtræder den pågældendes stedfortræder, jf. § 92.

§ 92. En stedfortræder indtræder i Folketinget, når et folketingsmedlem ophører med at være medlem, og i øvrigt efter de regler herom, der er fastsat i Folketingets forretningsorden.

Stk. 2. Hvis et parti ikke har stedfortrædere til at besætte et ledigt mandat i en stor- eller amtskreds, overføres mandatet til den stor- eller amtskreds inden for landsdelen, som er nærmest berettiget til mandatet, jf. § 85, stk. 2.

Stk. 3. Er der ikke i landsdelen nogen stedfortræder for partiet, overføres mandatet til den stor- eller amtskreds inden for de to andre landsdele under ét, hvor partiet i henhold til beregningerne i §§ 79 og 84, stk. 2, har den største kvotient, der ikke har givet tillægsmandat. Mandatet overføres til den landsdel, hvor denne stor- eller amtskreds ligger.

Stk. 4. Hvis der ikke efter reglerne i stk. 1-3 er nogen stedfortræder, afgør Folketinget, om der skal afholdes udfyldningsvalg, jf. § 93.

§ 93. Hvis der er afholdt udfyldningsvalg, gælder valget af det nye medlem for den resterende del af gyldighedsperioden for valgene på den almindelige valgdag.

Kapitel 12

Folkeafstemninger

§ 94. Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på folkeafstemninger, der afholdes efter grundlovens § 20, stk. 2, § 29, stk. 2, og § 42.

§ 95. Meddelelse om, at der skal afholdes folkeafstemning om et lovforslag eller en stadfæstet lov, gives af Folketingets formand til statsministeren og indenrigsministeren.

Stk. 2. Statsministeren bekendtgør lovforslaget eller loven i Statstidende med meddelelse om, hvilken dag folkeafstemning finder sted. Folkeafstemning efter grundlovens § 20, stk. 2, og § 42 skal afholdes tidligst 12 og senest 18 søgnedage efter bekendtgørelsen.

Stk. 3. Folkeafstemning foregår i de samme afstemningsområder som valg til Folketinget.

§ 96. Enhver, der har valget til Folketinget og er optaget på valglisten, har ret til at deltage i folkeafstemninger.

Stk. 2. Når dagen for en folkeafstemning er fastsat, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en valgliste over kommunens vælgere og udsende valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg.

Stk. 3. Senest 10 dage før folkeafstemningen bekendtgør indenrigsministeren dag og tid for afstemningen samt udsendelsen af valgkort i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4 for folketingsvalg.

§ 97. Senest når dagen for en folkeafstemning er fastsat, vælges valgbestyrelse, valgstyrelse og tilforordnede vælgere i overensstemmelse med reglerne i kapitel 5 for folketingsvalg og med de opgaver, der er nævnt i dette kapitel, dog med de ændringer, der følger af afstemningens karakter.

Stk. 2. Ved folkeafstemninger fører valgbestyrelsen og valgstyrelsen en særlig valgboek, henholdsvis afstemningsboek, (indberetningsskemaer). Indenrigsministeren fastsætter regler om indberetningsskemaernes indhold og udformning.

§ 98. På stemmesedlerne ved folkeafstemninger skal klart adskilt være trykt ordene »Ja« og »Nej«.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om stemmesedlernes indhold og udformning.

§ 99. Afstemningen på afstemningsdagen finder sted i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Ved stemmeafgivningen sætter vælgere, der stemmer for lovforslaget eller loven, et kryds ved ordet »Ja« på stemmesedlen, mens vælgere, der stemmer imod, sætter et kryds ved ordet »Nej«. Ved opslag i stemmerummet skal der gives vælgerne vejledning herom.

Stk. 3. Hvis der samme dag afholdes afstemning om to eller flere lovforslag eller love, skal der på hvert afstemningssted findes særskilte stemmekasser til brug for hver afstemning. Vælgeren skal modtage en stemmesedel til hver afstemning. Vælgeren skal tage samtlige stemmesedler med ind i stemmerummet og efter stemmeafgivning lægge dem i de pågældende stemmekasser.

§ 100. Ved folkeafstemning kan der brevstemmes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 8 for folketingsvalg, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. På brevstemmesedlerne skal klart adskilt være trykt ordene »Ja« og »Nej«.

Stk. 3. Stemmeafgivningen foregår som angivet i § 99, stk. 2.

§ 101. Afslutningen af afstemningen på afstemningsstedet, den foreløbige og endelige optælling af stemmerne og indberetningen til

indenrigsministeren om afstemningen sker i overensstemmelse med reglerne i kapitel 9 for folketingsvalg med de ændringer, der følger af afstemningens karakter, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En stemmeseddel, herunder en brevstemmeseddel, er ugyldig, såfremt

- 1) den er blank,
- 2) den ikke er afkrydset i overensstemmelse med § 99, stk. 2,
- 3) det må antages, at stemmesedlen ikke er udleveret på afstemningsstedet,
- 4) det må antages, at brevstemmesedlen ikke er tilvejebragt af indenrigsministeren,
- 5) en konvolut ved brevstemmeafgivning indeholder andet eller mere end én stemmeseddel, eller
- 6) der er givet stemmesedlen et særpræg.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan efter forelæggelse for Folketingets udvalg til valgsprøvelse fastsætte nærmere regler om bedømmelse af stemmesedler.

§ 102. Indenrigsministeren opgør resultatet af folkeafstemningen og bekendtgør dette i Statstidende.

§ 103. Enhver vælger kan klage over folkeafstemninger. Klager skal stiles til Folketinget og sendes til indenrigsministeren. Klager skal være indenrigsministeren i hænde senest ugedagen efter afstemningen.

Kapitel 13

Forskellige bestemmelser

§ 104. Valgbogen, afstemningsbøgerne, valglisterne, valgkortene, stemmesedlerne samt øvrigt valgmateriale, som valgbestyrelsen har modtaget i forbindelse med folketingsvalg eller folkeafstemninger, opbevares af kommunalbestyrelsen. I opstillingskredse, der består af flere kommuner, opbevares valgmaterialer af kommunalbestyrelsen i kredskommunen.

Stk. 2. Hver kommunalbestyrelse opbevarer en kopi af afstemningsbøgerne samt øvrigt valgmateriale, som kommunalbestyrelsen har modtaget.

Stk. 3. Valglisterne, valgkortene, stemmesedlerne samt kopierne af afstemningsbøgerne skal tilintetgøres, når klagefristen er udløbet, jf. §§ 88 og 103, og eventuelle klager over valget er endeligt afgjort. Øvrigt valg-

materiale skal opbevares som fastsat efter lov om kommunernes styrelse.

§ 105. Udgifterne ved folketingsvalg og folkeafstemninger afholdes af kommunerne, jf. dog stk. 2 og 3. Udgifter, der forskudsvis er afholdt af kredskommunen, fordeles af valgbestyrelsens formand på opstillingskredsens kommuner i forhold til det senest offentliggjorte folketal.

Stk. 2. Udgifterne til brevstemmematerialet afholdes af statskassen.

Stk. 3. Udgifter til porto til forsendelse af brevstemmer afholdes af den myndighed, institution, skib eller havanlæg, som stemmemodtageren repræsenterer.

§ 106. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning straffes den, der overtræder § 51, § 59, stk. 2, eller § 62 med bøde eller hæfte.

Stk. 2. I regler, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

§ 107. Justitsministeren kan fastsætte regler til sikring af, at der ikke på eller ud til offentlig vej eller plads udøves valgagitation på en måde, der forstyrrer den offentlige orden. I reglerne kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

AFSNIT II

VEDERLAG OG PENSION M.V.

Kapitel 14

Vederlag og pension m.v. for Folketingets medlemmer

§ 108. Der tilkommer Folketingets medlemmer et vederlag, der består af et grundvederlag og et tillæg som erstatning for de med hvervet som folketingsmedlem forbundne omkostninger (omkostningstillæg). Grundvederlaget udgør samme beløb som den til enhver tid gældende løn for en statstjenestemand på skalatrin 49, inkl. generelt tillæg. Omkostningstillægget, der ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, udgør pr. 1. oktober 1986 som grundbeløb 12.512 kr. årligt for de medlemmer, der har bopæl i København eller inden for en afstand af 45 km fra Københavns Hovedbanegård, 16.930 kr. år-

ligt for de medlemmer, der har bopæl i de sjællandske amter (således som disse var afgrænset pr. 1. november 1969) ud over 45 km fra Københavns Hovedbanegård, 31.398 kr. årligt for de øvrige medlemmer og herudover for de på Færøerne og i Grønland valgte medlemmer 4.808 kr.

Stk. 2. De i stk. 1 fastsatte grundbeløb for omkostningstillægget forhøjes med 114 pct. Herudover forhøjes eller nedsættes grundbeløbene for hver fulde 3 points' udsving ud over 151 i reguleringspristallet for juli 1986 og senere med 4,5 pct. Eventuelle overskydende points henstår til næste regulering. Reguleringer sker på grundlag af reguleringspristallet for januar og juli for tidsrummene henholdsvis 1. april–30. september og 1. oktober–31. marts.

Stk. 3. Ethvert folketingsmedlem er forpligtet til at modtage det i stk. 1, jfr. stk. 2, fastsatte vederlag.

§ 109. Et ordinært medlem oppebærer vederlag fra den dag, han er valgt, eller, hvis han er indtrådt i anledning af et andet medlems død eller endelige udtræden af Folketinget, fra dagen efter, at det hidtidige medlem er afgået ved døden eller udtrådt af Folketinget, og indtil udgangen af den måned, hvori det ordinære medlem ophører at være medlem af Tinget.

Stk. 2. Et ordinært medlem, hvis medlemskab ophører ved et folketingsvalg, eller som på grund af sygdom udtræder af Folketinget, oppebærer herudover grundvederlag (eftervederlag), der ydes i en periode på 1 måned for hvert hele år, den pågældende sammenlagt har været medlem af Folketinget eller repræsentant i Europa-Parlamentet, idet en medlemsperiode, hvori den pågældende samtidig har været medlem af Folketinget og af Europa-Parlamentet, kun medregnes én gang. Eftervederlaget ydes mindst i 6 måneder og højst i 12 måneder. I ganske særlige tilfælde, hvor den pågældendes helbredsmæssige, økonomiske eller sociale forhold i øvrigt taler derfor, kan der dog ved beslutning af Folketingets præsidium bevilges eftervederlag i ydeligere indtil 12 måneder. Medlemsperioder i Europa-Parlamentet, der tidligere har været medregnet ved fastsættelse af perioden for eftervederlag i henhold til lov om vederlag og pension m.v. for de danske repræsentanter i Europa-Parlamentet, medregnes ikke

ved fastsættelsen af perioden som nævnt i 1. og 2. punktum. Eftervederlag kan ikke oppebæres for perioder, hvori den pågældende oppebærer grundvederlag i henhold til lov om vederlag og pension m.v. for de danske repræsentanter i Europa-Parlamentet.

Stk. 3. Et ordinært medlem, der på grund af sygdom, midlertidig udsendelse i offentlig hverv til udlandet eller tilsvarende udsendelse til Færøerne eller Grønland begærer og får bevilget orlov, bevarer retten til vederlag og pensionsanciennitet i orlovsperioden.

Stk. 4. Et ordinært kvindeligt medlem, der begærer og får bevilget orlov på grund af graviditet og fødsel, bevarer retten til vederlag og pensionsanciennitet i orlovsperioden.

Stk. 5. Et ordinært mandligt medlem, der begærer og får bevilget barselorlov i indtil 14 dage regnet fra sit barns modtagelse i hjemmet og yderligere i en periode på indtil 10 uger regnet fra udløbet af 14 uger efter barnets fødsel, bevarer retten til vederlag og pensionsanciennitet i orlovsperioderne. For sidstnævnte periodes vedkommende er det dog en forudsætning, at moderen har dagpengegivende indtægt, jf. lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, og at hun for samme periode giver afkald på dagpenge.

Stk. 6. Et adoptionssøgende ordinært medlem, der begærer og får bevilget orlov i indtil 24 uger efter modtagelsen af barnet efter bestemmelse fra de adoptionsundersøgende myndigheder om, at pågældende skal være fraværende fra arbejdet i forbindelse med modtagelsen, bevarer retten til vederlag og pensionsanciennitet i orlovsperioden. Såfremt adoption søges sammen med en ægtefælle, er det dog en forudsætning, at ægtefællen har dagpengegivende indtægt, jf. lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, og at ægtefællen giver afkald på dagpenge for den periode, for hvilken der søges om orlov.

Stk. 7. Et ordinært medlem, der tillige er medlem af Færøernes Lagting eller Grønlands Landsting, og som på grund af midlertidigt fravær som følge af deltagelse i Lagtingets henholdsvis Landstingets møder og i udvalgmøder i umiddelbar tilslutning dertil begærer og får bevilget orlov, bevarer retten til vederlag og pensionsanciennitet i orlovsperioden.

Stk. 8. Et ordinært medlem, der af andre grunde end de stk. 3–7 nævnte begærer og får bevilget orlov, kan ikke oppebære veder-

lag i orlovsperioden, ligesom denne periode ikke medtages ved beregningen af pensionsanciennitet.

Stk. 9. Et midlertidigt medlem, der er indtrådt i anledning af et medlems orlov, oppebærer vederlag og opnår pensionsanciennitet fra den dag, Folketinget har besluttet at indkalde ham, dog tidligst fra den dag, da den nævnte orlov begynder at løbe, og indtil den dag, det midlertidige medlemskab ophører.

Stk. 10. Et midlertidigt medlem, der begærer og får bevilget orlov, oppebærer ikke vederlag og opnår ikke pensionsanciennitet i orlovsperioden.

§ 110. Et folketingsmedlem er berettiget til egenpension, når han i én eller flere perioder har været medlem af Folketinget i mindst 1 år. Pensionen ydes fra udløbet af det tidsrum, for hvilket der er udbetalt grundvederlag, såfremt den pågældende på dette tidspunkt er fyldt 60 år, og ellers fra den dag, da han opnår denne alder. I ganske særlige tilfælde, hvor den pågældendes helbredsmæssige, økonomiske eller sociale forhold i øvrigt taler derfor, kan der dog ved beslutning af Folketingets præsidium bevilges et tidligere medlem, der ikke er fyldt 60 år, en pension, hvis størrelse fastsættes i det enkelte tilfælde.

Stk. 2. Egenpensionen udgør for hvert fulde medlemsår 5 pct. af den højeste egenpension til enhver tid for en statstjenestemand på skalatrin 49. Højeste egenpension opnås efter 20 års medlemstid.

Stk. 3. Et pensioneret folketingsmedlem, der på ny bliver medlem af Folketinget, oppebærer ikke pension i den periode, for hvilken der udbetales grundvederlag. Pension kan ej heller oppebæres i perioder, hvori den pågældende oppebærer grundvederlag i henhold til lov om vederlag og pension m.v. for de danske repræsentanter i Europa-Parlamentet.

§ 111. Ægtefællen efter et folketingsmedlem, der afgår ved døden efter i én eller flere perioder at have været medlem af Folketinget i mindst 1 år, har uanset om folketingsmedlemmet ved sin død var pensionsberettiget, og uanset om den pågældende på dette tidspunkt var ophørt at være medlem af Folketinget, ret til ægtefællepension, medmindre ægteskabet er indgået efter afdødes fyldte 60.

år eller på dødslejet, eller efter at afdødes medlemskab af Folketinget var ophørt.

Stk. 2. Ægtefællepensionen udgør for hvert fulde medlemsår 5 pct. af den højeste ægtefællepension til enhver tid efter en statstjenestemand på skalatrin 49. Højeste ægtefællepension opnås på grundlag af 20 års medlemstid.

Stk. 3. Såfremt den afdøde ægtefælles alder efter fradrag af det antal år, ægteskabet har været, overstiger den længstlevende ægtefælles alder ved førstafdødes død med mere end 10 år, nedsættes ægtefællepensionen efter stk. 2 med 2 pct. for hvert år, forskellen overstiger 10 år.

Stk. 4. Ægtefællepensionen ydes, når ægtefællen fremsætter anmodning derom. Såfremt anmodningen er modtaget inden 3 måneder fra dødsfaldet, ydes pensionen fra dagen efter dette og ellers fra den 1. i den efter ansøgningens modtagelse følgende måned. Pensionen kan dog tidligst ydes fra dagen efter den sidste dag, for hvilken der er eller vil blive udbetalt grundvederlag eller efterindtægt.

Stk. 5. Retten til ægtefællepension berøres ikke af, at separation har fundet sted. Med hensyn til bevarelse af retten til ægtefællepension i tilfælde af skilsmisse finder de for statens tjenestemænd gældende regler tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Såfremt et folketingsmedlems efterlevende ægtefælle efter foranstående regler er berettiget til mere end én ægtefællepension fra Folketinget, sker der kun udbetaling af den ægtefællepension, der er størst.

§ 112. Bestemmelserne i loven om tjenestemandspension § 8, jf. § 2, stk. 2, samt § 11, stk. 2, og § 12, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse for egenpensioner og ægtefællepensioner i henhold til nærværende lov. For ægtefællepension gælder dog bestemmelsen i nærværende lovs § 111, stk. 3.

§ 113. Med hensyn til børnepensionstillæg og børnepension finder bestemmelserne i kapitel 4 i loven om tjenestemandspension tilsvarende anvendelse. Børnepensionstillæg eller børnepensioner ydes dog ikke efter nærværende lov i det omfang, sådanne pensionsbeløb kommer til udbetaling på grundlag af et folketingsmedlems ansættelse i statstjene-

stemandsstilling eller anden stilling af den i § 118, stk. 3, nævnte art.

§ 114. Ved beregningen af de i §§ 110–113 omhandlede pensioner m.v. sidestilles medlemsperioder i Europa-Parlamentet med medlemsperioder i Folketinget, dog således at perioder, hvori den pågældende samtidig har været medlem af Folketinget og af Europa-Parlamentet, kun medregnes én gang. Pensionen beregnes og udbetales af Folketinget, såfremt den pågældendes medlemstid i Folketinget er længere end medlemstiden i Europa-Parlamentet, og ellers af Finansministeriet, jf. lov om vederlag og pension m.v. for de danske repræsentanter i Europa-Parlamentet.

§ 115. Med hensyn til efterindtægt finder bestemmelserne i kapitel 6 i loven om tjenestemandspension tilsvarende anvendelse, dog således at det i § 108, stk. 1, 2. pkt., nævnte grundvederlag træder i stedet for den i tjenestemandspensionslovens kapitel 6 omtalte lønning og lønningsindtægt.

§ 116. Bestemmelserne om regulering af pensioner og efterindtægt i § 27, stk. 1 og 2, i loven om tjenestemandspension finder tilsvarende anvendelse ved regulering af pensioner og efterindtægt i henhold til nærværende lov.

§ 117. Med hensyn til samordning med pensioner efter den sociale lovgivning finder kapitel 9 i loven om tjenestemandspension tilsvarende anvendelse, dog således at det i nævnte lovs § 29 fastsatte fradrag for hvert medlemsår udgør $\frac{1}{20}$ af det højeste fradrag på 74 pct. af folkepensionens grundbeløb.

Stk. 2. I de i § 118 omhandlede tilfælde foretages fradrag i henhold til nærværende paragraf, stk. 1, dog kun i det omfang, fradrag i overensstemmelse med reglerne i kapitel 9 i loven om tjenestemandspension ikke allerede er foretaget ved beregningen af den pension, der ydes samtidig med pension fra Folketinget.

§ 118. De i lovgivningen eller i særlige vedtægter indeholdte bestemmelser om, at en tjenestemand ikke kan indtage anden med pensionsret forbunden stilling, er ikke til hinder for, at en tjenestemand med bevarelse af

sin tjenestemandsstilling opnår pensionsret som folketingsmedlem.

Stk. 2. Egenpension og ægtefællepension i henhold til nærværende lov udbetales med de i stk. 3 og 4 nævnte begrænsninger, uanset om der i øvrigt tilkommer den pågældende løn eller pension fra statskassen, og skal være uden indflydelse på retten til at oppebære sådan løn eller pension. Det samme gælder, såfremt den pågældende oppebærer løn eller pension fra en stilling i folkeskolen eller folkekirken eller fra en stilling i en kommune, et koncessioneret selskab, anden offentlig virksomhed eller fra en statsunderstøttet pensionskasse.

Stk. 3. Tilkommer der et folketingsmedlem egenpension fra en statstjenestemandsstilling eller fra en stilling i folkeskolen, folkekirken, en kommune, et koncessioneret selskab, anden offentlig virksomhed eller fra en statsunderstøttet pensionskasse, kan den samlede egenpension, der herefter ville tilkomme den pågældende, ikke overstige den højeste egenpension, der kan opnås i henhold til lov om tjenestemandspension, og egenpensionen fra Folketinget nedsættes i så fald med det overskydende beløb. Det samme gælder pension, der udbetales af Europa-Parlamentet til et tidligere medlem af dette. Tilkommer der et pensioneret folketingsmedlem løn fra en stilling, der berettiger til pension som angivet i 1. pkt., kan den samlede løn og pension ikke overstige den højeste pensionsgivende tjenestemandsløn, og pensionen fra Folketinget nedsættes i så fald som angivet i 1. pkt., dog således at lønnen træder i stedet for pensionen ved beregningen.

Stk. 4. Såfremt en efterlevende ægtefælle efter et folketingsmedlem har krav på ægtefællepension hidrørende fra afdødes ansættelse i en statstjenestemandsstilling eller i en stilling i folkeskolen, folkekirken, anden offentlig virksomhed eller fra en statsunderstøttet pensionskasse, kan den samlede ægtefællepension, der herefter vil tilkomme den pågældende, ikke overstige den højeste ægtefællepension, der kan opnås i henhold til lov om tjenestemandspension, og ægtefællepensionen fra Folketinget nedsættes i så fald med det overskydende beløb. Det samme gælder ægtefællepension, der udbetales af Europa-Parlamentet på grundlag af afdødes medlemskab af dette.

Stk. 5. I de i stk. 3 og 4 omtalte tilfælde beregnes nedsættelsen af folketingspensionen ud fra de på beregningstidspunktet gældende grundbeløb for de lønninger og pensioner, der indgår i beregningen, og til det således beregnede nedsatte grundbeløb for folketingspensionen ydes pristalsbestemte og andre pensionstillæg efter de til enhver tid herom gældende tjenestemandspensionsregler. Hvis der i beregningen indgår lønninger og pensioner, der reguleres på anden måde end tjenestemandslønninger og -pensioner, nedsættes løn- eller pensionsbeløbet med et beløb svarende til den på beregningstidspunktet gældende regulering på tjenstemandsområdet, og det således nedsatte løn- eller pensionsbeløb indgår herefter ved beregningen af nedsættelsen af folketingspensionen i stedet for ovennævnte grundbeløb.

§ 119. Folketingets præsidium er berettiget til efter anmodning at tilstå forhenværende rigsdagsmedlemmer, der inden 1. april 1946 er ophørt med at være medlemmer af Rigsdagen, og enker efter sådanne en årlig ydelse, hvis størrelse fastsættes af præsidiet.

Kapitel 15

Vederlag og pension m.v. for Folketingets formand

§ 120. Der tilkommer Folketingets formand vederlag efter samme regler, som gælder om vederlag for ministre.

Stk. 2. Vederlaget kan ikke oppebæres samtidig med løn, ventepenge eller pension, der hidrører fra stilling som minister eller tjenestemand.

§ 121. Folketingets formand har ret til ventepenge efter samme regler, som gælder for ministre.

Stk. 2. Ventepenge kan ikke oppebæres samtidig med vederlag, ventepenge eller pension, der hidrører fra ministerstilling, og ej heller samtidig med pension, der hidrører fra ansættelse i tjenestemandstilling.

§ 122. Folketingets formand har ret til pension efter samme regler, som gælder for ministre.

Stk. 2. Såfremt en pensionsnydende formand udnævnes til minister, bortfalder formandspensionen.

Stk. 3. For den, der både har været formand og minister, fastsættes der én pension, og pensionsalderen er de sammenlagte funktionstider.

§ 123. Den efterlevende ægtefælle efter en formand for Folketinget har ret til pension efter samme regler, som gælder for en ministers efterlevende ægtefælle.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 122, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ægtefællepension efter stk. 1 og 2 kan i forbindelse med ægtefællepension, der hidrører fra tjenestemandsstilling, ikke overstige den højeste ægtefællepension, der kan opnås i henhold til loven om tjenestemandspension.

§ 124. Besidder en formand for Folketinget ved sin tiltræden hverv i offentlige eller private virksomheders, foretagenders eller institutioners tjeneste, vil disse være at fra-træde. Såfremt varetagelsen af sådanne hverv efter formandens skøn ikke kan berede vanskeligheder i udførelsen af hans pligter som formand og han ønsker at bevare noget af disse, skal han straks skriftligt tilstille et af Folketinget nedsat udvalg meddelelse herom. Udvalget kan inden forløbet af 14 dage efter meddelelsens modtagelse nægte formanden tilladelse til at bevare sådanne hverv. Efter forløbet af dette tidsrum meddeler formanden Folketinget, hvilke hverv han har tilladelse til at varetage.

Stk. 2. Formanden må i sin formandstid ikke overtage noget nyt hverv af den i stk. 1 nævnte art.

§ 125. Vælges en tjenestemand til formand for Folketinget, kan den af ham hidtil beklædte tjenestemandsstilling holdes besat ved konstitution for hans funktionstid, hvis det skønnes forsvarligt af hensyn til stillingens tarv, og for så vidt og så længe konstitution i stillingen overhovedet er tilladt. Statsministeren skal herom give meddelelse til det i § 124 omhandlede udvalg, hvorefter der forholdes i overensstemmelse med nævnte paragrafs stk. 1, dog at den i 4. punktum omhandlede meddelelse afgives af statsministeren gennem Folketingets formand.

IKRAFTTRÆDEN

Kapitel 16

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 126. Indenrigsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Ministeren kan herunder bestemme, at bestemmelser i loven træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter tidspunktet for ophævelse af lov om valg til Fol-

ketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 22. september 1980, som ændret senest ved lov nr. 311 af 4. juni 1986. Ministeren kan herunder bestemme, at bestemmelserne i loven ophæves på forskellige tidspunkter.

Stk. 3. De forskrifter, der er udstedt efter lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 22. september 1980, som ændret senest ved lov nr. 311 af 4. juni 1986, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt efter denne lov.

FORTEGNELSE OVER FOLKETINGSVALGKREDSE

A. København-Frederiksberg

Storkredse	Opstillingskredse i storkredsen	Del af kommunen i opstillingskredsen
1. Søndre storkreds	2 Christianshavnskredsen	Den del af København, som begrænses af havneløbet, Kalvebodstrand, kommunegrænsen, Røde Mellemevej, Peder Lykkes Vej, Tingvej, Amagerbrogade, Christmas Møllers Plads, Christianshavns Voldgrav til en linje nord for Margretheholm og ud i Øresund, samt søforterne.
	3 Rådhuskredsen	Den del af København, som begrænses af havneløbet, Dybbølsbroens forlængelse, Dybbølsbroen, Vestbanen, Vesterbrogade, Skt. Jørgens Allé, Gl. Kongevej, kommunegrænsen, Peblinge- og Sortedamsøen til Fredensbro, Sølvgade, Øster Voldgade, Kystbanen og Marmorvej.
	4 Sundbykredsen	Den del af København, som begrænses af Italiensvej, Kastrupvej, Tycho Brahes Allé, Amagerbrogade, Tingvej, Peder Lykkes Vej og Røde Mellemevej.
	5 Blågårdskredsen	Den del af København, som begrænses af Peblinge- og Sortedamsøen, Østerbrogade, Trianglen, Øster Allé, Nørre Allé, Skt. Hans Torv, Guldbergsgade, Møllegade, Nørrebrogade, Kapelvej, Rantzausgade, Brohusgade og kommunegrænsen.
2. Østre storkreds	9 Amagerbrokredsen	Den del af København, som begrænses af Italiensvej, Kastrupvej, Tycho Brahes Allé, Amagerbrogade, Christmas Møllers Plads, Christianshavns Voldgrav til en linje nord for Margretheholm og ud i Øresund.
	1 Ryvangskredsen	Den del af København, som begrænses af Kystbanen, Østerbrogade, Jagtvej, Tagensvej og Hareskovbanen.
	6 Østbanekredsen	Den del af København, som begrænses af Sortedamsøen, Sølvgade, Øster Voldgade, Kystbanen, Ndr. Frihavnsgade, Trianglen og Østerbrogade.
	7 Husumkredsen	Den del af København, som begrænses af Slotsherrensvej, Husumvej, Tølløsevej, Frederikssundsvej, Sokkelundsvej, Utterslev Torv, Skoleholdervej, Støvnæs Allé, Rådvalsvej, Mosesvinget og Horsebakken til kommunegrænsen.

Storkredse	Opstillingskredse i storkredsen	Del af kommunen i opstillingskredsen
3. Vestre storkreds	10 Østerbrokredsen	Den del af København, som begrænses af Marmorvej, Ndr. Frihavsgade, Trianglen, Øster Allé, Jagtvej, Østerbrogade, Kystbanen og kommunegrænsen.
	11 Nørrebrokredsen	Den del af København, som begrænses af Jagtvej, Tagensvej, Hareskovbanen, Nørrebrogade, Møllegade, Guldbergsgade, Skt. Hans Torv og Nørre Allé.
	12 Bispeengkredsen	Den del af København, som begrænses af Godthåbsvej, Bellahøjvej, Frederikssundsvej, Nørrebrogade, Kapelvej, Rantzausgade, Brohusgade og kommunegrænsen.
	15 Bispebjergkredsen	Den del af København, som begrænses af Hareskovbanen, Frederikssundsvej, Sokkelundsvej, Utterslev Torv, Skoleholdervej, Støvnæs Allé, Rådvalsvej, Mosesvinget og Horsebakken til kommunegrænsen.
	16 Brønshøjkredsen	Den del af København, som begrænses af Roskildevej, kommunegrænsen, Godthåbsvej, Bellahøjvej, Frederikssundsvej, Tølløsevej, Husumvej og Slotsherrensvej.
	8 Valbykredsen	Den del af København, som begrænses af Roskildevej, kommunegrænsen, Søndre Fasanvej, Toftegårds Allé, Toftegårds Plads og Gammel Køge Landevej.
	13 Vesterbrokredsen	Den del af København, som begrænses af Gl. Kongevej, Skt. Jørgens Allé, Vesterbrogade, Vestbanen, Enghavevej, Kingosgade og kommunegrænsen.
	14 Enghavekredsen	Den del af København, som begrænses af Gammel Køge Landevej, Toftegårds Plads, Toftegårds Allé, Søndre Fasanvej, kommunegrænsen, Kingosgade, Enghavevej, Vestbanen, Dybbølsbro og dennes forlængelse samt havneløbet og Kalvebodstrand.
	1 Gl. Kongevejkredsen (Frederiksberg)	Den del af Frederiksberg, som mod nord og vest begrænses af Vodroffsvej, Forchammersvej, H. C. Ørsteds Vej, Thorvaldsensvej, Bülowsvej, Grundtvigsvej, Falkoner Allé, Allégade og Pile Allé.
	2 Slotskredsen (Frederiksberg)	Den del af Frederiksberg, som mod nord og øst begrænses af Pile Allé, Allégade, Falkoner Allé, Godthåbsvej, Nordre Fasanvej, Nylandsvej og Femte Juni Plads.
	3 Falkonerkredsen (Frederiksberg)	Den del af Frederiksberg, som mod syd begrænses af Vodroffsvej, Forchammersvej, H.C. Ørsteds Vej, Thorvaldsensvej, Bülowsvej, Grundtvigsvej, Falkoner Allé, Godthåbsvej, Nordre Fasanvej, Nylandsvej og Femte Juni Plads.

Bemærkning: Grænsen er midtlinjen af den angivne gade, vej osv.

B. Øerne

Amtskredse	Opstillingskredse i amtskredsen	Kommune, kommuner eller del af kommune i opstillingskredsen. Kredskommunen er kursiveret
1. Københavns amtskreds	1 Gentoftekredsen 2 Lyngbykredsen 3 Ballerupkredsen 4 Glostrupkredsen 5 Hellerupkredsen 6 Gladsaxe 7 Hvidovre 8 Amager 9 Rødovre	Den del af Gentofte Kommune, der ligger vest for en linje fra kommunegrænsen gennem Lyngbyvej, Bernstorffsvej, Femvejen og Vilvordevej, og derfra mod nordvest ad Klampenborgvej til kommunegrænsen. <i>Lyngby-Taarbæk, Søllerød</i> <i>Ballerup, Ledøje-Smørum, Værløse</i> Albertslund, <i>Glostrup</i> , Høje Tåstrup, Ishøj, Vallensbæk Den del af Gentofte Kommune, der ligger øst for en linje fra kommunegrænsen gennem Lyngbyvej, Bernstorffsvej, Femvejen og Vilvordevej og herfra mod nordvest ad Klampenborgvej til kommunegrænsen Gladsaxe Brøndby, <i>Hvidovre</i> Dragør, <i>Tårnby</i> Herlev, <i>Rødovre</i>
2. Frederiksborg amtskreds	1 Helsingør 2 Fredensborg 3 Hillerød 4 Frederiksværk	Helsingør Birkerød, <i>Fredensborg-Humlebæk</i> , Græsted-Gilleleje, Hørsholm, Karlebo Allerød, Farum, <i>Hillerød</i> , Slangerup, Stenløse, Ølstykke Frederikssund, <i>Frederiksværk</i> , Helsingør, Hundested, Jægerspris, Skibby, Skævinge
3. Roskilde amtskreds	1 Roskilde 2 Køge 3 Lejre	Gundsø, <i>Roskilde</i> Greve, <i>Køge</i> , Solrød, Vallø Bramsnæs, Hvalsø, <i>Lejre</i> , Ramsø, Skovbo
4. Vestsjællands amtskreds	1 Holbæk 2 Nykøbing 3 Kalundborg 4 Ringsted 5 Sorø 6 Slagelse	<i>Holbæk</i> , Jernløse, Tornved, Tølløse Bjergsted, Dragsholm, <i>Nykøbing-Rørvig</i> , Svinninge, Trundholm Gørlev, Hvidebæk, Høng, <i>Kalundborg</i> Dianalund, Haslev, <i>Ringsted</i> , Stenlille Fuglebjerg, Hashøj, Skælskør, <i>Sorø</i> Korsør, <i>Slagelse</i>
5. Storstrøms amtskreds	1 Præstø 2 Næstved 3 Vordingborg 4 Nakskov 5 Maribo 6 Nykøbing	Fakse, Fladså, <i>Præstø</i> , Rønnede, Stevns Holmegård, <i>Næstved</i> , Suså Langebæk, Møn, <i>Vordingborg</i> Højreby, <i>Nakskov</i> , Ravnsborg, Rudbjerg Holeby, <i>Maribo</i> , Nysted, Rødby, Sakskøbing <i>Nykøbing F.</i> , Nørre Alslev, Stubbekøbing, Sydfalster
6. Bornholms amtskreds	1 Rønne 2 Aakirkeby	Hasle, <i>Rønne</i> Allinge-Gudhjem, Christiansø, Nexø, <i>Aakirkeby</i>

Amtskredse	Opstillingskredse i amtskredsen	Kommune, kommuner eller del af kommune i opstillingskredsen. Kreds kommunen er kursiveret
7. Fyns amtskreds	1 Odense Østkredsen	Den del af Odense Kommune, der fra kommunens nordgrænse begrænses mod vest og nordvest af Odense Kanal og havnebassin II til Toldbodkaj, mod vest af en linje vest om den gamle havnetoldbod, mod syd af Buchwaldsgade, mod sydvest og vest af Thomas B. Thriges Gade, mod sydvest af Torvegade, Albani Torv og Albanigade, mod vest af Hjallelsevej til Munkerisvej, mod syd af denne til Ørbækvej og mod sydvest af denne og Over Holluf Vej, Fraugdevej og Ørbækvej til kommunens sydøstgrænse.
	2 Odense Vestkredsen	Den del af Odense Kommune, der fra kommunens nordgrænse begrænses mod øst, sydøst, nord og nordøst af 1. kreds til begyndelsen af Vestergade ved Thomas B. Thriges Gade, mod sydøst og syd af Vestergade, Vesterbro og Middelfartvej til statsbanelinjen mod Middelfart og mod sydøst af denne til kommunens sydvestgrænse.
	3 Odense Sydkredsen	Den øvrige del af Odense Kommune.
	4 Kertemindekredsen	<i>Kerteminde</i> , Langeskov, Munkebo, Ullerslev, Årsløv
	5 Middelfartkredsen	Assens, Ejby, Glamsbjerg, <i>Middelfart</i> , Nørre Aaby
6 Otterupkredsen	Bogense, <i>Otterup</i> , Søndersø, Tommerup, Vissenbjerg, Aarup	
7 Nyborgkredsen	Egebjerg, Gudme, <i>Nyborg</i> , Ryslinge, Ørbæk	
8 Svendborgkredsen	Rudkøbing, <i>Svendborg</i> , Sydlangeland, Tranekær	
9 Faaborgkredsen	Broby, <i>Faaborg</i> , Haarby, Marstal, Ringe, <i>Ærøskøbing</i>	

C. Jylland

Amtskredse	Opstillingskredse i amtskredsen	Kommune, kommuner eller del af kommune i opstillingskredsen. Kredskommunen er kursiveret
8. Sønderjyllands amtskreds	1 Haderslevkredsen 2 Aabenraakredsen 3 Sønderborgkredsen 4 Augustenborgkredsen 5 Tønderkredsen 6 Løgumklosterkredsen 7 Røddingkredsen	Christiansfeld, <i>Haderslev</i> Lundtoft, Rødekro, <i>Aabenraa</i> Broager, Gråsten, <i>Sønderborg</i> <i>Augustenborg</i> , Nordborg, Sundeved, Sydals Bredebro, Højer, Skærbæk, <i>Tønder</i> Bov, <i>Løgumkloster</i> , Nørre Rangstrup, Tinglev Gram, <i>Rødding</i> , Vojens
9. Ribe amtskreds	1 Vardekredsen 2 Esbjergkredsen 3 Ribekredsen 4 Grindstedkredsen	Blaabjerg, Blåvandshuk, <i>Varde</i> , Ølgod <i>Esbjerg</i> , Fanø Bramming, Helle, <i>Ribe</i> Billund, Brørup, <i>Grindsted</i> , Holsted, Vejen
10. Vejle amtskreds	1 Fredericiakredsen 2 Koldingkredsen 3 Vejlekredsen 4 Givekredsen 5 Juelsmindekredsen 6 Horsenskredsen	Børkop, <i>Fredericia</i> <i>Kolding</i> , Lunderskov, Vamdrup Jelling, <i>Vejle</i> Brædstrup, Egtved, <i>Give</i> , Nørre-Snedede Hedensted, <i>Juelsminde</i> , Tørring-Uldum Gedved, <i>Horsens</i>
11. Ringkøbing amtskreds	1 Ringkøbingkredsen 2 Holstebro 3 Herningkredsen 4 Skjernkredsen	Holmsland, Lemvig, <i>Ringkøbing</i> , Thyborøn-Harboøre, Trehøje, Ulfborg-Vemb Aulum-Haderup, <i>Holstebro</i> , Struer, Thyholm, Vindrup <i>Herning</i> , Ikast Brande, Egvad, <i>Skjern</i> , Videbæk, Aaskov
12. Århus amtskreds	1 Århus Østkredsen	Den del af Århus Kommunes bykerne, som mod nord begrænses af en linje løbende mod vest fra Århus Bugt syd for Trøjborgvej og Katrinebjergvej til Langelandsgade, drejende mod syd langs Langelandsgades vestside, nord om Møllevejen, videre mod syd langs Møns gades og Thorvaldsens gades vestside til Århus Å, følgende denne til Åby sogns grænseskæring ved Viby og Langenæs sogne, fortsættende i nordøstlig retning langs banelinjen til Absalonsgade og derfra videre ad Absalonsgade, Frederiks Allé, Ole Rømers Gade, Brammersgade, Marselisborg Allé og Jægergårds-gade til Århus Bugt. Endvidere den del af Århus kommune, der omfatter Egå, Ellevang, Hjorthøj, Risskov, Skødstrup og Vejlbysogne.

Amtskredse	Opstillingskredse i amtskredsen	Kommune, kommuner eller del af kommune i opstillingskredsen. Kredskommunen er kursiveret
	2 Århus Nordkredsen	Den del af Århus Kommune, der mod syd følger Århus 1. kreds' (del af bykernen) nordgrænse fra Århus Bugt indtil Åby sogn, fortsættende i en linje i nordlig retning langs østsiden af Åby, Hasle, Tilst og Kasted sognegrænser til kommunegrænsen, og som mod nord og øst begrænses af en linje løbende fra Århus Bugt langs Risskov og Vejlbys sognes syd- og vestgrænser, Ellevang sogns vestgrænse, videre mod nord langs Egå og Hjortshøj sognes vestgrænser.
	3 Århus Sydkredsen	Den del af Århus Kommune, som mod nord følger Århus 1. kreds' (del af bykernen) sydgrænse fra Århus Bugt indtil Åby sogns grænseskæring ved Viby og Langenæs sogne, fortsættende i en linje mod syd, løbende langs Viby sogns østgrænse og Fredens sogns nord-, øst- og sydgrænse og derfra langs Viby og Ravnsbjerg sognes sydgrænse, videre langs Kolt sogns sydgrænse til kommunegrænsen. Endvidere en del af Vitved sogn (Fastrup ejerlav).
	4 Århus Vestkredsen	Den øvrige del af Århus Kommune omfattende Fredens sogn samt Borum, Brabrand, Framlev, Fårup, Gellerup, Harlev, Hasle, Kasted, Kolt, Lyngby, Ormslev, Ravnsbjerg, Sabro, Skjoldhøj, Tilst, Viby, Åby og Årslev sogne.
	5 Mariagerkredsen	Langå, <i>Mariager</i> , Nørhald, Purhus, Sønderhald.
	6 Randerskredsen	Randers
	7 Hammelkredsen	Galten, Hadsten, <i>Hammel</i> , Hinnerup, Rosenholm, Rønde
	8 Grenaa-kredsen	Ebeltoft, <i>Grenaa</i> , Midt Djurs, Nørre Djurs, Rougsø
	9 Skanderborgkredsen	Hørning, Odder, Samsø, <i>Skanderborg</i>
	10 Silkeborgkredsen	Gjern, Ry, <i>Silkeborg</i> , Them
13. Viborg amtskreds	1 Thistedkredsen	Hanstholm, Sydthy, <i>Thisted</i>
	2 Morsøkredsen	Morsø
	3 Skivekredsen	Fjends, Sallingsund, <i>Skive</i> , Spøttrup, Sundsøre
	4 Viborgkredsen	Møldrups, Tjele, <i>Viborg</i> , Aalestrup
	5 Kjellerupkredsen	Bjerringbro, Hvorslev, Karup, <i>Kjellerup</i>
14. Nordjyllands amtskreds	1 Frederikshavnkredsen	<i>Frederikshavn</i> , Læsø, Skagen
	2 Sæbykredsen	Brønderslev, Dronninglund, <i>Sæby</i>
	3 Hjørringkredsen	Hirtshals, <i>Hjørring</i> , Sindal
	4 Fjerritslevkredsen	Brovst, <i>Fjerritslev</i> , Løkken-Vrå, Pandrup
	5 Aalborg Nordkredsen	Den nord for Limfjorden beliggende del af <i>Aalborg</i> Kommune. Endvidere Hals og Aabybro Kommuner

Amtskredse	Opstillingskredse i amtskredsen	Kommune, kommuner eller del af kommune i opstillingskredsen. Kreds kommunen er kursiveret
	6 Aalborg Vestkredsen	Den syd for Limfjorden beliggende del af Aalborg Kommune, som ligger vest for en linje gennem Østerågade og Boulevarden og derfra følgende statsbanelinjen mod syd til kommunegrænsen. Endvidere Egholm.
	7 Aalborg Østkredsen	Den syd for Limfjorden beliggende del af Aalborg Kommune, som ligger øst for en linje gennem Østerågade og Boulevarden og derfra følgende statsbanelinjen mod syd til kommunegrænsen.
	8 Hobrokredsen 9 Aarskredsen	Arden, Hadsund, <i>Hobro</i> , Sejlflod, Skørping Farsø, Løgstør, Nibe, Nørager, Støvring, <i>Aars</i>

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

I september 1983 nedsatte indenrigsministeren et udvalg (valglovsudvalget af 1983) med den opgave at foretage en gennemgang af folketingsvalgloven og den kommunale valglov samt Europa-Parlamentsvalgloven med henblik på en revision af disse love.

Udvalget har afgivet delbetænkning om folketingsvalgloven i efteråret 1986 (betænkning nr. 1084/1986, »Ny folketingsvalglov«). Udvalgets arbejde med gennemgang af den kommunale valglov og Europa-Parlamentsvalgloven forventes afsluttet i efteråret 1987.

Valglovsudvalget har i sin betænkning foreslået, at der gennemføres en ny folketingsvalglov og at der i forbindelse hermed foretages en række indholdsmæssige ændringer i forhold til den gældende folketingsvalglov.

Valglovsudvalget har som led i sit arbejde udarbejdet udkast til en ny folketingsvalglov med tilhørende bemærkninger til de enkelte bestemmelser. Udvalgets lovudkast omfatter ikke bestemmelserne om vederlag og pension m.v. for Folketingets medlemmer og formand.

Lovforslagets afsnit I. Folketingsvalg og folkeafstemninger, er stort set identisk med det lovudkast, der indeholdes i valglovsudvalgets betænkning. Lovforslagets afsnit II. Vederlag og pension m.v., er identisk med reglerne i kap. IX og X (§§ 83-100) i den gældende folketingsvalglov (lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 22. september 1980, som ændret senest ved lov nr. 311 af 4. juni 1986). Den gældende folketingsvalglov er fra 1953 og er siden da ændret ved 31 ændringslove.

2. Lovforslagets formål og hovedindhold

Formålet med lovforslaget er at gennemføre en generel modernisering af reglerne om forberedelse og gennemførelse af folketingsvalg, mens der med en enkelt undtagelse ikke foreslås principielle æn-

dringer i det gældende valgsystem, dvs. i de regler der har betydning for valgets udfald.

Undtagelsen vedrører reglerne om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste. Der foreslås en forenkling af disse regler jf. lovforslagets § 82 og bemærkningerne hertil. De foreslåede – forenkledede – regler vil i sjældne tilfælde kunne medføre, at der vælges en anden kandidat end efter de hidtil gældende regler. Herom henvises til valglovsudvalgets betænkning, kapitel 4.10.3.

Moderniseringen af reglerne om forberedelse og gennemførelse af folketingsvalg gennemføres dels ved en lidt ændret og navnlig mere detaljeret inddeling af lovstoffet i kapitler, dels ved en række indholdsmæssige ændringer i forhold til den gældende folketingsvalglov. Endelig er gennemført sproglige moderniseringer og forenklinger overalt, hvor dette har været tiltrængt og muligt.

Som *bilag* til lovforslaget er optaget en oversigt over kapitelinndelingen i lovforslaget sammenholdt med gældende folketingsvalglov. I øvrigt henvises herom til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser i lovforslaget hvoraf bl.a. fremgår, hvor de tilsvarende bestemmelser findes i den gældende folketingsvalglov.

De indholdsmæssige ændringer i lovforslaget i forhold til gældende folketingsvalglov vedrører navnlig reglerne om forberedelse af valg, herunder reglerne om kandidatopstilling, om afstemningen på valgdagen samt om brevstemmeafgivning. Endvidere foreslås enkelte ændringer i reglerne om anmeldelse af nye partier og i reglerne om kandidatudvælgelse, når der har været anmeldt partiliste, jf. bemærkningerne ovenfor, samt i reglerne om bedømmelse af stemmesedler ved folkeafstemninger. Herudover kan nævnes, at Folketingets beføjelser overfor indenrigsministeren og valgbestyrelserne i forbindelse med prøvelsen af valget er præciseret.

Nedenfor er der en skematisk opregning af de enkelte ændringsforslag med angivelse af de §§ i lovforslaget, hvor de pågældende forslag findes. Opregningen er ikke udtømmende. Med hensyn til det nærmere indhold af de enkelte forslag og be-

grundelsen herfor henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Forslag til indholdsmæssige ændringer af mere væsentlig karakter

- Afskaffelse af stillere for kandidater, der opstiller for partier. Forhøjelse af stillertallet fra 25 til 150 for kandidater, der opstiller uden for partierne. Personnumre skal anføres for stillerne i stedet for fødselsdato (§§ 32, 33 og 37).
- Forenkling af reglerne om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste samt af reglerne om anmeldelse af partiliste (§§ 82 og 41).
- På vælgererklæringer til brug ved anmeldelse af nye partier skal anføres personnummer i stedet for fødselsdato (§ 12).
- Kun én valgbestyrelse i de kommuner, der omfatter flere opstillingskredse (København, Frederiksberg, Gentofte, Odense, Århus, Aalborg) samt ændret afgrænsning af valgbestyrelsens opgaver i forhold til kommunalbestyrelsens opgaver (§ 23, jf. § 45).
- Ansatte i udenrigstjenesten, der er beordret til tjeneste uden for riget, optages på valglisten i seneste bopælskommune (og ikke i Københavns Kommune (Rådhuskredsen)) (§ 16.).
- Vælgere, der opholder sig i Grønland på områder uden for den kommunale inddeling optages på folketingsvalglisten i Grønland (og ikke i seneste bopælskommune) (se bemærkningerne til § 15).
- Bekendtgørelse om dag og tid for afstemningen samt om udsendelsen af valgkort forestås af indenrigsministeren (og ikke af henholdsvis valgbestyrelse og kommunalbestyrelse) (§ 21).
- Ophævelse af reglerne om, at 10 pct. af vælgerne i en kommune kan forlange kommunen inddelt i flere afstemningsområder, og at 25 pct. af vælgerne i et afstemningsområde kan forhindre, at afstemningsområdet nedlægges (§ 9).
- Ophævelse af adgangen til middagslukning på afstemningssteder i mindre kommuner (§ 46).
- Krav om 2 hjælpere ved hjælp til stemmeafgivning på valgdagen samt om 2 stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning på plejehjem m.v. (§§ 49 og 55).
- Smiddiggørelse af reglerne om adgang til at afgive brevstemme i institutioner (§ 54).
- Ved flere brevstemmer fra én vælger skal sidst afgivne brevstemme tages i betragtning (og ikke den først afgivne) (§ 65).
- Ophævelse af adgangen til at stemme på valgdagen, uanset afgiven brevstemme (§ 67).

- Stemmesedler ved folkeafstemninger, der ikke er afkrydset, men mærket med »ja« eller »nej« skal altid være ugyldige (§ 101).
- Overførelse fra loven til administrative retsfor skrifter af visse regler om stemmesedlers udformning, om brevstemmeafgivning samt om behandling af sager om udlandsdanskernes optagelse på valglisten (§§ 43, 63 og 16).
- Bemyndigelse for indenrigsministeren til efter forelæggelse for Folketingets udvalg til valgs prøvelse at fastsætte bindende regler om bedømmelsen af stemmesedler (§ 69 og § 101).

Forslag til indholdsmæssige ændringer af overvejende teknisk karakter

- Forenkling af reglerne om kandidaters navneangivelse på stemmesedlen, herunder afskaffelse af »parenteser« (§ 33).
- Indenrigsministerens bemyndigelse til at foretage mindre ændringer i valgkredsfortegnelsen sammenkædes ikke mere med ændringer i de kommunale grænser (§ 8).
- Nye regler om næstformanden for valgbestyrelsen (§ 26).
- Videregående adgang til diæter for valgstyrelser og tilforordnede vælgere (§ 31).
- Kommunalbestyrelsen skal bestemme skriftfarven i det skriveredskab, der skal anvendes til afkrydsning af stemmesedlen (§ 45).
- Stemmekasser, der kan forsegles, kan anvendes (§ 45).
- Almindelig adgang til inden udlevering af stemmesedlen at spørge en vælger om navn, fødselsdato og bopæl (§ 47).
- Afskaffelse af kravet om udskrivelse af særskilt valgkort for vælgere, der har afgivet brevstemme (§ 65).
- Ophævelse af bestemmelsen om, at Folketingets formand, når valg er udskrevet, skal meddele indenrigsministeren, hvilke partier der er repræsenteret i Folketinget (§ 11).
- Fremrykning af fristen fra kl. 16 til kl. 12 for kandidatanmeldelser og partiernes meddelelser om godkendte kandidater m.v. (§§ 33, 37 og 41).
- Fremrykning af fristen fra otte dage til elleve dage før valget for kandidaters tilbagetrækning af en kandidatanmeldelse (§ 34).
- Fremrykning af fristen for partianmeldelse fra kl. 16 til kl. 12 (§ 12).
- Forenkling af reglerne om kontrol med brevstemmer (§ 64).

– Valgstyrenes valgbotegning benævnes for fremtiden »afstemningsbotegning« (for at undgå forveksling med valgbestyrelsens valgbotegning) (§ 29).

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget medfører en række administrative forenklinger, bl.a. vedrørende valgbestyrelsernes arbejde med kontrol af kandidatanmeldelser. Derimod gennemføres der visse skærpede vedrørende gennemførelse af brevstemmeafgivning (krav om 2 stemmemodtagere ved brevstemmeafgivning i institutioner).

Det skønnes at besparelserne ved de foreslåede forenklinger vil opveje merudgifterne ved indførelse af regler om 2 stemmemodtagere ved institutionsafstemning. Det bemærkes, at en række kommuner allerede praktiserer en sådan ordning.

Forslaget om, at indenrigsministeren centralt for hele landet skal forestå bekendtgørelse (annoncering) om valgets dag og tid samt om udsendelsen af valgkort, hvilken annoncering hidtil har påhvilet henholdsvis valgbestyrelser og kommunalbestyrelser, medfører en forenkling af reglerne om annoncering i forbindelse med valg. Forslaget medfører merudgifter for staten af en størrelsesorden på skønsmæssigt 0,2 mill. kr. pr. valg. Statens merudgifter vil blive opvejet af besparelser for kommunerne.

4. Forhandlinger om lovforslaget

Lovforslaget har inden fremsættelsen været forelagt for Justitsministeriet, Budgetdepartementet og Administrationsdepartementet.

I forbindelse med fremsættelsen er lovforslaget bl.a. sendt til Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark og Københavns og Frederiksberg Kommuner. Det bemærkes, at disse organisationer og kommuner er repræsenteret i valglovsudvalget af 1983. De har derfor haft lejlighed til som led i udvalgsarbejdet at gøre deres synspunkter gældende og dermed øve indflydelse på udformningen af lovforslaget, der som nævnt ovenfor i afsnit 1 stort set er identisk med det lovudkast, der indeholdes i udvalgets betænkning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1. Valgret og valgbarhed

Til §§ 1–3

Bestemmelserne om valgret og om optagelse på valglisten som betingelse for at udøve valgret sva-

rer til gældende lovs §§ 1–3. I § 2 er dog foretaget enkelte ændringer af rent sproglig karakter.

Til § 4

Bestemmelsen i § 4, stk. 1, om valgbarhed svarer til gældende lovs § 4. Bestemmelsen i § 4, stk. 2, om opstilling uanset indsigelser om manglende valgbarhed svarer til § 26 i den gældende lov.

Til § 5

Bestemmelsen om, at ingen kan opstilles uden selv at have anmeldt sig til valg, svarer til § 24 i den gældende lov. Medlemskab af Folketinget er ikke – i modsætning til medlemskab af kommunale råd – et borgerligt ombud.

Til § 6

Bestemmelsen om valgperioden m.v. og om udskrivning af nyvalg svarer til bestemmelserne i gældende lovs §§ 75 og 77.

Til kapitel 2. Valgkredse og afstemningsområder. Stedlig mandatfordeling

Til § 7

Bestemmelsen om, hvor mange medlemmer der i alt vælges til Folketinget og hvor mange heraf på Færøerne og i Grønland, samt at der for disse dele af riget fastsættes regler om valget ved særlige love, svarer til gældende lovs § 17, stk. 1 og stk. 9. Bestemmelsen om, at såvel Færøerne som Grønland udgør særlige valgområder, er udgået som overflødig.

Til § 8

Bestemmelsen om landets inddeling i valgmodsig henseende (valgkredse) svarer til gældende lovs § 17, stk. 2–3. Der er dog foreslået en sproglig forenkling/modernisering derved, at betegnelsen »områder« er erstattet af betegnelsen »landsdele«, at betegnelsen »hovedstadens område« er erstattet af betegnelsen »København-Frederiksberg« samt at begrebet »opstillingskredsens valgsted« er udgået og erstattet af »kredskommune«. Dette begreb er for opstillingskredse, der består af flere kommuner, betegnelsen for den kommune, hvor opstillingskredsens fælles funktioner udføres. Kredskommunens borgmester er derfor født formand for valgbestyrelsen, jf. lovforslagets § 24.

Endvidere er indenrigsministerens bemyndigelse til at foretage mindre ændringer i valgkredsforteg-

nelsen ikke mere kædet sammen med ændringer i den kommunale inddeling. Denne sammenkædning er dels overflødig (mindre ændringer i kommunernes grænser medfører automatisk ændringer i andre inddelinger, der er baseret på kommuner/ amtskommuner), dels utilstrækkelig, idet den ikke, som den foreslåede bestemmelse, giver den ønskelige og nødvendige hjemmel til at foretage mindre ændringer i opstillingskredsens grænser i kommuner, der omfatter flere opstillingskredse. Indenrigsministeriets årlige fællesbekendtgørelse om ændringer i landets inddeling i kommuner og amtskommuner vil derfor for fremtiden kun komme til at indeholde et særligt afsnit om ændringer i folketingsvalgkredsene, såfremt der sker mindre ændringer i opstillingskredsens grænser i de (store) kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, eller andre mindre ændringer, der ikke er knyttet til den kommunale inddeling.

Til § 9

Bestemmelsen om afstemningsområder svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen i gældende lovs § 28. Formuleringen foreslås dog ændret, således at det kommer til at fremgå, at det er den almindelige regel, at en kommune er inddelt i flere afstemningsområder, mens det er undtagelsen, at en kommune kun udgør ét afstemningsområde. Dette svarer til de faktiske forhold. Ved folketingsvalget i januar 1984 var der i alt 1954 afstemningsområder. De hidtidige bestemmelser om, at 10 pct. af vælgerne i kommunen og 25 pct. af vælgerne i afstemningsområdet kan forlange kommunen opdelt i afstemningsområder, henholdsvis kan forhindre nedlæggelse af et afstemningsområde, foreslås på denne baggrund ophævet.

Til § 10

Bestemmelsen om beregningerne vedrørende den stedlige mandatfordeling svarer til gældende lovs § 17, stk. 4-8, med de sproglige ændringer, der er nævnt ovenfor i bemærkningerne til § 8. I stk. 2 er for en ordens skyld indsat en bestemmelse om lodtrækning i tilfælde af, at to eller flere brøker er lige store.

Til kapitel 3. Partier, der har ret til at deltage i folketingsvalg

Til § 11

Bestemmelsen om, hvilke partier der har ret til at deltage i folketingsvalg, svarer til § 23, stk. 1, i

den gældende folketingsvalglov. De nærmere regler om partianmeldelse er dog udskilt til en selvstændig paragraf (§ 12). Endvidere er bestemmelsen om, at Folketingets formand, når valg er udskrevet, skal meddele indenrigsministeren, hvilke af Folketingets partier der er berettiget til at deltage i folketingsvalg, udgået, idet den må anses for overflødig.

I § 11, stk. 3, fastslås, at de partier, der har ret til at deltage i folketingsvalg, benævnes opstillingsberettigede partier.

Til § 12

Bestemmelsen om, hvilke krav der stilles til partianmeldelse, svarer til § 23, stk. 2-5, i den gældende lov. Det foreslås dog, at vælgererklæringerne for fremtiden skal indeholde oplysning om vælgerens personnummer i stedet for som hidtil fødselsdato. De nærmere regler om, hvilke partinavne der ikke kan godkendes for et nyt parti, er udskilt til en særlig paragraf (§ 13). Endvidere er fristen for partianmeldelse rykket 4 timer frem (fra kl. 16 til kl. 12). Reglerne om fornyelse af en formulargodkendelse er formuleret i overensstemmelse med Indenrigsministeriets praksis på området.

Det bemærkes, at »særlige forhold« bl.a. kan foreligge, hvis der kun har manglet få vælgererklæringer til at foretage partianmeldelse.

Vælgererklæringerne tilintetgøres af indenrigsministeren, når partianmeldelsen er udløbet, dvs. når der har været afholdt folketingsvalg, uden at partiet har opnået repræsentation, dog tidligst 1 år efter partianmeldelsen. Hvis partiet opnår repræsentation i Folketinget inden 1 år efter partianmeldelsen, anses denne ligeledes for at være udløbet. Spørgsmålet om, hvornår partianmeldelsen udløber, har ikke blot betydning for det pågældende partis adgang til at deltage i folketingsvalg, men også for, hvornår vælgererklæringerne skal tilintetgøres og for, hvilke vælgererklæringer der ikke kan medregnes ved anmeldelsen af nye partier.

Til § 13

Bestemmelsen om, hvilke partinavne der ikke kan godkendes for nye partier, svarer stort set til de hidtidige bestemmelser i § 23, stk. 4, 3.-5. pkt., og den praksis Indenrigsministeriet har fulgt ved anvendelsen af disse bestemmelser. I § 13, stk. 2, er dog fastslået det princip, at navne på partier, som deltog i sidste valg uden at opnå repræsentation, kun kan godkendes for de pågældende partier.

Tilsvarende gælder for så vidt angår danske Euro-Parlamentspartier.

Til § 13, stk. 1, nr. 3, bemærkes, at et navn kan give anledning til forveksling med et andet parti, ikke blot når navnet har lighed med navnet på et andet parti, men også ved lighed med et andet partis officielle eller uofficielle bogstavbetegnelse.

Partinavne, der kan optages i Indenrigsministeriets partinavneregister, kan ikke (tillige) optages i foreningsregistret, der er oprettet i medfør af lov nr. 100 af 31. marts 1926.

Til § 14

Bestemmelsen om tildeling af bogstavbetegnelser til opstillingsberettigede partier svarer til den gældende bestemmelse i § 23, stk. 6.

Til kapitel 4. Valglisten og valgkort. Valgretsnevnet

Til § 15

Bestemmelsen, der svarer til gældende lovs § 5, indeholder den almindelige regel om optagelse på valglisten, der går ud på, at vælgerne optages på valglisten i den kommune, hvor de er optaget i folkeregistret, og dermed den kommune, hvor de har fast bopæl. Der forekommer dog tilfælde, hvor der ikke er sammenfald mellem folkeregister- og bopælskommune, og i så fald optages vælgeren på valglisten i den kommune, hvor vedkommende er optaget i folkeregistret. Det drejer sig f.eks. om visse grupper af værnepligtige og søfolk samt personer uden fast bopæl. Det er derfor mest dækkende at anføre, at vælgeren skal optages på valglisten i den kommune, hvor vælgeren er tilmeldt folkeregistret, fremfor i den kommune, hvor vælgeren har fast bopæl. Bestemmelsen er udformet i overensstemmelse hermed.

Bestemmelsen i gældende lovs § 6 om optagelse på valglisten i seneste bopælskommune af personer, der opholder sig på områder i Grønland uden for den kommunale inddeling, foreslås ophævet, idet de pågældende for fremtiden foreslås optaget på folketingsvalglisten i Grønland. Dette forudsætter, at der gennemføres en ændring af den grønlandske folketingsvalglov. Bestemmelsen i § 6 må derfor opretholdes indtil det er sket.

Til § 16

Bestemmelsen indeholder de særlige regler om optagelse på valglisten af vælgere, der er omfattet af valglovens § 2 (såvel i gældende lov, som i lovforlaget), dvs. visse udlandsdanskere, herunder

diplomater m.fl. De bestemmelser, der svarer til § 16, indeholdes i gældende lovs §§ 7 og 8. I forhold til gældende lov indeholder § 16 den realitetsændring, at diplomater m.fl., omfattet af § 2, stk. 1, for fremtiden skal optages på valglisten i den kommune, hvor de sidst har været tilmeldt folkeregistret, og ikke på valglisten i Københavns Kommune som efter gældende lov.

Herefter kommer der til at gælde samme regler om »valglistekommunen« for diplomater m.fl. og de udlandsdanskere, der er omfattet af § 2, stk. 2. Der vil fortsat være den forskel, at diplomater m.fl. forbliver optaget på valglisten i medfør af § 16, så længe de opholder sig i udlandet, uanset opholdets varighed, mens optagelse på valglisten af de udlandsdanskere, der er omfattet af § 2, stk. 2, sker for 2 år ad gangen, men med adgang til forlængelse, såfremt de pågældende fortsat må anses for at have bevaret fast bopæl her i riget, uanset det midlertidige ophold i udlandet.

I øvrigt foreslås, at de detaljerede regler om behandlingen af sager om optagelse på valglisten af vælgere, der er omfattet af § 2, for fremtiden fastsættes af indenrigsministeren i administrative forskrifter. Bestemmelsen om, at anmodning om optagelse på valglisten skal indgives på en særlig formular, der foreskrives (er godkendt) af indenrigsministeren, er dog bibeholdt i lovtæksten for at markere, at kun anmodninger, der opfylder dette formkrav, vil blive taget under realitetsbehandling. For § 2, stk. 1-vælgere har det ikke hidtil i loven været foreskrevet, at anmodningen skulle indgives på en særlig formular. I praksis anvendes imidlertid i disse tilfælde en blanket (formular), som Udenrigsministeriet har udarbejdet i samarbejde med Indenrigsministeriet. Denne formular foreslås nu lov hjemlet og gjort obligatorisk.

Til § 17

Bestemmelserne om Valgretsnevnets opgaver og sammensætning svarer indholdsmæssigt til gældende lovs §§ 9 og 10.

De inhabilitetsregler, der hidtil har været fastsat i gældende lovs § 9, stk. 2, foreslås ophævet, idet Valgretsnevnet i denne henseende nu er omfattet af reglerne i forvaltningsloven (lov nr. 571 af 19. december 1985), herunder denne lovs regler om speciel inhabilitet.

Beskrivelsen af Valgretsnevnets kompetence/opgaver, jf. § 16, stk. 2, er forenklet i forhold til beskrivelsen i gældende lovs § 10, stk. 1. Valgretsnevnets opgaver vedrører i alt væsentligt sager om optagelse på valglisten af vælgere omfattet af § 2,

stk. 2, der har opholdt sig mere end 4 år i udlandet. I relation til § 2, stk. 1 – vælgere (diplomater m.fl.), kan der stort set kun komme til at foreligge en sag for Valgretsævnet, såfremt der måtte være tvivl om, hvorvidt en af de i § 2, stk. 1, nævnte ægtefæller *samlever* med en vælger, der er nævnt i § 2, stk. 1. I den tid Valgretsævnet hidtil har fungeret (siden 1980), har der ikke for Valgretsævnet foreligget sager om optagelse på valglisten af vælgere, de er omfattet af § 2, stk. 1.

Til §§ 18–20

Bestemmelserne om udarbejdelse af valglisten og udsendelse af valgkort svarer til §§ 12–14 i gældende lov. Det foreslås dog, at vælgerens »navn« og ikke som hidtil »fulde navn« skal anføres på valglisten. I øvrigt er bestemmelserne præciseret på forskellige punkter. I relation til 18.-dagsreglen anføres udtrykkeligt, at vælgeren ikke blot skal have anmeldt flytning til folkeregistret, men også rent faktisk skal være flyttet. Det angives ligeledes udtrykkeligt, at vælgere, der flytter eller anmelder flytning senere end 18.-dagen, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl. Endelig angives det udtrykkeligt, at vælgere omfattet af § 2 kun optages på valglisten, såfremt der er truffet afgørelse herom senest 18.-dagen før valgdagen.

Med hensyn til udsendelse af valgkort fastslås i overensstemmelse med gældende praksis, at valgkort kun skal udsendes til de vælgere, der – foruden at være optaget på valglisten – er tilmeldt folkeregistret. Det betyder bl.a., at vælgere, der opholder sig i udlandet (§ 2-vælgere), ikke får valgkort. Vælgere, der ikke har adresse i kommunen, men fortsat står tilmeldt folkeregistret, får efter praksis heller ikke valgkort, hvilket i de fleste tilfælde er en konsekvens af, at de pågældende vælgers adresse ikke er folkeregistret bekendt.

Til § 21

Bestemmelsen, hvorefter indenrigsministeren senest 10 dage før valget i landets dagblade skal bekendtgøre dag og tid for valget samt udsendelsen af valgkort, træder i stedet for bestemmelserne i §§ 15 og 30 i den gældende lov. Efter § 15 skal kommunalbestyrelserne senest 10 dage før valget i de stedlige dagblade m.v. bekendtgøre udsendelsen af valgkort, medens valgbestyrelsen efter § 30 senest ugedagen før valget i de stedlige dagblade m.v. skal bekendtgøre dag og klokkeslæt for afstemningen.

Til § 22

Bestemmelsen i § 22, stk. 1, om behandling af indsigelser vedrørende valgkort m.v. svarer til gældende lovs bestemmelse i § 16. Bestemmelsen i § 22, stk. 2, om kommunalbestyrelsens pligt til at egen drift at berigtige valglisten i visse tilfælde, svarer til gældende (ulovbestemte) retstilstand. En tilsvarende bestemmelse blev indsat i den kommunale valglov ved en lovændring i 1985.

Til Kapitel 5. Valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfornede vælgere

Til § 23

Bestemmelsen i § 23, stk. 1, fastslår, at der, senest når valg er udskrevet, skal vælges en valgbestyrelse for hver opstillingskreds, dog således at der kun skal vælges én fælles valgbestyrelse i kommuner, der omfatter flere opstillingskredse (Københavns Kommune omfatter 16 opstillingskredse, Frederiksberg 3, Gentofte 2, Odense 3, Århus 4 og Aalborg 3 opstillingskredse, hvoraf den ene tillige omfatter Hals og Aabybro Kommuner). Efter de gældende regler i folketingsvalglovens §§ 18 og 20 skal der vælges en valgbestyrelse for hver opstillingskreds, også i de kommuner der omfatter flere opstillingskredse. Forslaget om én fælles valgbestyrelse for alle opstillingskredse i disse kommuner vil medføre en væsentlig forenkling og er i øvrigt en naturlig konsekvens af, at den administrative betjening af valgbestyrelserne i disse kommuner er fælles, samt at fintællingen rent faktisk foregår centralt, også for opstillingskredsene i Aalborg. Hertil kommer, at der også i de 6 store kommuner kun vælges én valgbestyrelse ved kommunevalg.

§ 23, stk. 2, indeholder en kort beskrivelse af valgbestyrelsens opgaver, svarende til de nutidige forhold. Valgbestyrelsen varetager herefter de opgaver, der nødvendigvis skal varetages for opstillingskredsen som helhed (tilvejebringelse af stemmesedler og opslag, modtagelse af kandidatanmeldelser, fintælling.) Udviklingen har således medført, at det generelle ansvar for forberedelsen af valget, som i den gældende valglov er henlagt til valgbestyrelsen, rent faktisk påhviler kommunalbestyrelsen, når det drejer sig om opgaver, der kan/skal løses for hver kommune for sig. Af gældende lov fremgår ikke udtrykkeligt, at valgbestyrelsen skal tilvejebringe de opslag, der skal være i stemmelokalene om partierne og de opstillede kandidater. Det fremgår nu udtrykkeligt af forslaget til § 23, stk. 2.

I § 23, stk. 3, fastslås, at valgbestyrelsens medlemmer skal vælges ved forholdstalsvalg. Det fremgår ikke klart af den gældende valglov. Endvidere fastslås udtrykkeligt, at den gruppe, der har valgt et medlem, tillige udpeger en stedfortræder. Dette fremgår heller ikke klart af gældende lov. Borgmesteren er som hidtil født medlem af valgbestyrelsen. I følge § 25, stk. 2, i loven om kommunernes styrelse regnes borgmesterens plads som den ene af de pladser, der kan tilkomme den gruppe i kommunalbestyrelsen, hvortil borgmesteren hører, og den fragår derfor i det antal pladser, som denne gruppe skal besætte. En valgbestyrelse, også i de store kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, muliggør en generel regel om, at borgmesteren skal være medlem af valgbestyrelsen, også for så vidt angår Københavns Kommune. Øvrige medlemmer af valgbestyrelsen samt stedfortrædere skal vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, i Københavns Kommune blandt Magistratens eller Borgerrepræsentationens medlemmer. Med én valgbestyrelse i de store kommuner er der ikke behov for at videreføre den hidtidige regel om, at ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer kan vælges som medlemmer af valgbestyrelserne, såfremt der skal vælges flere medlemmer til disse, end der er medlemmer i kommunalbestyrelsen, ligesom særeglerne for Københavns og Frederiksberg Kommuner i gældende lovs § 20 kan ophæves.

Til § 24

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om, hvor mange medlemmer hver kommunalbestyrelse skal vælge til valgbestyrelsen i opstillingskredse, der består af flere kommuner, svarer til gældende lovs § 18, stk. 1. Det har dog været nødvendigt at foreslå en særlig bestemmelse for Aalborg, således at der også for opstillingskredsene i Aalborg Kommune, inklusive Hals og Aabybro Kommuner, kun bliver én valgbestyrelse.

Bestemmelserne i § 24, jf. § 25, medfører, at en valgbestyrelse højst vil komme til at bestå af 12 medlemmer, idet 6 er det største antal kommuner i én opstillingskreds, og idet hver kommune – når der er mere end 3 kommuner i opstillingskredsen – skal vælge 2 medlemmer til valgbestyrelsen. Formandskabet for valgbestyrelsen varetages som efter de gældende regler af borgmesteren i den kommune, hvor opstillingskredsens valgsted er beliggende, jf. gældende lovs § 18, stk. 1, nu kredskommunen.

Til § 25

Bestemmelsen indeholder reglerne om antallet af medlemmer samt om varetagelsen af formandskabet i valgbestyrelsen i de kommuner, der udgør én opstillingskreds eller omfatter flere opstillingskredse. Medlemstallet i valgbestyrelsen svarer til de gældende regler, jf. gældende lovs § 18, stk. 1, og § 20, stk. 1, bortset fra, at valgbestyrelsen i de 6 store kommuner nu er fælles for alle opstillingskredse i kommunen. Bestemmelsen om, at borgmesteren er formand for valgbestyrelsen, svarer til gældende regler/praksis. I Frederiksberg Kommune har borgmesteren dog ikke hidtil varetaget formandshvervet for en valgbestyrelse, mens alle borgmestrene i Københavns Kommune sædvanligvis har varetaget et formandshverv.

Til § 26

Bestemmelsen, der indeholder regler om valg af næstformand for valgbestyrelsen, er ny i forhold til gældende lov. Rækkevidden af bestemmelsen i gældende lovs § 18, stk. 1, 7. pkt., hvorefter næstformanden for vedkommende kommunalbestyrelse indtræder som stedfortræder for kommunalbestyrelsens formand, såfremt denne har forfald, er uklar, og bestemmelsen finder ikke anvendelse i kommuner, der omfatter flere opstillingskredse.

I betragtning af de særlige opgaver og beføjelser, der er henlagt til valgbestyrelsens formand, jf. nedenfor i bemærkningerne til § 28 samt til kapitel 6, er det vigtigt, at det på forhånd er afklaret, hvem der i givet fald skal træde i formandens sted. Det foreslås derfor i § 26, at kommunalbestyrelsen (i kredskommunen) vælger en næstformand for valgbestyrelsen blandt sine medlemmer af valgbestyrelsen.

Til § 27

Bestemmelsen om, at kandidater til valget i vedkommende stor- eller amtskreds ikke kan vælges til medlem af valgbestyrelsen, svarer til gældende lovs § 18, stk. 4, der blev indsat i folketingsvalgloven ved en lovændring i 1980. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i tilfælde af borgmesterens generelle inhabilitet som medlem af valgbestyrelsen, af sin midte vælger en person, der indtræder i valgbestyrelsen i borgmesterens sted. Hidtil har det været fastsat, at viceborgmesteren i sådanne tilfælde skulle indtræde i borgmesterens sted, jf. ovenfor i bemærkningerne til § 26.

Til § 28

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om de opgaver, der påhviler valgbestyrelsens formand, samt om valgbogen svarer til gældende lovs § 19, stk. 2 og 3, og § 21. Beskrivelsen af valgbogens indhold er dog væsentligt afkortet, idet indenrigsministeren fastsætter regler om valgbogens indhold og udformning, hvilket svarer til bestemmelsen i gældende lovs § 78. Det er i øvrigt udtrykkeligt anført at der i kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, skal føres en valgbog for hver opstillingskreds (uanset at der kun er én fælles valgbestyrelse).

Til § 29

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om valg af valgstyrere, svarer til gældende lovs § 29, stk. 2-3, med nedennævnte undtagelser.

Der stilles ikke mere krav om, at nogle af valgstyrerne skal vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, selv om det i mange tilfælde vil være formålstjenligt.

Det fastslås, at formændene for valgstyrerne vælges ved forholdstalsvalg. Efter gældende lov er det uklart, om hver valgstyrerformand skal vælges ved flertalsvalg, eller om de skal vælges under ét ved forholdstalsvalg. Spørgsmålet om, hvor de enkelte valgstyrere skal gøre tjeneste, afgøres i mangel af enighed af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse.

Personer, der er opstillet til valget, kan vælges til valgstyrere. Dette er udtrykkeligt nævnt i gældende lovs § 29, stk. 2. Det er dog ikke nødvendigt at fastslå dette i selve lovteksten, da det følger af almindelige lovfortolkningsprincipper (modsnævningslutning fra reglerne om, at kandidater ikke kan være medlemmer af valgbestyrelsen, jf. lovfor-slagets § 27).

Det foreslås, at den »valgbog«, valgstyrerne skal føre, for fremtiden benævnes »afstemnings-bog« for at undgå forveksling med valgbestyrel-sens valgbog. Det foreslås, at indenrigsministeren fastsætter regler om afstemningsbogens indhold og udformning, hvilket svarer til praksis. Den hidtidige bestemmelse om, at afstemningsbogen skal stad-fæstes af kommunalbestyrelsen, foreslås ophævet, da den må anses for overflødig.

Til § 30

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om de tilforordnede vælgere, svarer til gældende lovs § 33, stk. 2. Selv om det nu alene nævnes i lovtek-sten, at valg af tilforordnede vælgere sker ved for-

holdstalsvalg, er der ikke noget i vejen for, at de – her som andetsteds hvor forholdstalsvalgsmåden er foreskrevet – udpeges i enighed af kommunalbe-styrelsen. Med hensyn til »tjenestestedet« for de enkelte tilforordnede vælgere bemærkes, at afgø-relse herom, i mangel af enighed, træffes af kom-munalbestyrelsen ved almindelig flertalsafgørelse. Det samme gælder vedrørende valgstyrernes »tje-nestested«, jf. bemærkningerne ovenfor til § 29.

Personer, der er opstillet til valget, kan vælges til tilforordnede vælgere. Om begrundelsen for, at dette ikke mere foreslås anført udtrykkeligt i lov-teksten, henvises til bemærkningerne ovenfor til § 29.

Til § 31

Bestemmelsen i § 31, stk. 1, om, at hvervet som valgstyrer eller tilforordnet vælger er et borgerligt ombud, svarer til de gældende regler i § 29, stk. 3, og § 33, stk. 2. Af reglerne i den kommunale styrel-seslov følger, at et kommunalbestyrelsesmedlem er pligtig at påtage sig hvervet som medlem af valg-bestyrelsen.

Bestemmelsen i § 31, stk. 3, om diæter svarer til gældende lovs § 29, stk. 4. Det foreslås dog, at der skal ydes diæter ikke blot for virksomhed på valg-dagen, men for virksomhed i forbindelse med val-get, f.eks. gennemgang af brevstemmer dagen før valgdagen (valgstyrere) og deltagelse i fintællingen dagen efter valgdagen (tilforordnede vælgere).

Det er obligatorisk for kommunalbestyrelsen at yde diæter til de pågældende, også i Københavns Kommune. I øvrigt ydes diæterne efter reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse. Der er ikke hjemmel til at yde erstatning for tabt arbejdsfortje-neste. Det kan ikke ydes diæter til en borgmester eller medlemmerne af magistraten i de kommuner, der har oprettet en magistrat med hjemmel i § 64 i lov om kommunernes styrelse.

Til kapitel 6. Kandidater til valget

Til §§ 32-33

Bestemmelserne indeholder reglerne om kandi-datanmeldelser, herunder om fristen herfor (kl. 12 elleve dage før valget) og om form- og indholds-krav til anmeldelsen. I forhold til den gældende lov, hvor de tilsvarende bestemmelser findes i § 24 og § 25, stk. 1-3, indeholder de foreslåede bestem-melser den væsentlige ændring, at der ikke mere kræves stillere for kandidater, der opstiller for partier. I stedet kræves udtrykkelig efterfølgende godkendelse af kandidaten fra partiet, jf. nedenfor

i bemærkningerne til § 37. Kandidaterne skal dog fortsat i anmeldelsen angive navnet på en vælger, som valgbestyrelsen ud over kandidaten kan rette henvendelse til vedrørende kandidatanmeldelsen. For kandidater uden for partierne foreslås stillerantallet forhøjet fra mindst 25 og højst 50 til mindst 150 og højst 200. Det krævede antal stillere kommer herved til at svare til det antal stillere, der højst kan kræves ved amtsrådsvalg samt ved kommunalbestyrelsesvalg i Københavns Kommune.

Det foreslås, at kandidatanmeldelser for fremtiden skal indgives på en formular, der er godkendt af indenrigsministeren. Hermed lovfæstes den gældende praksis vedrørende anvendelse af en formular, hvilket allerede er sket i relation til kommunale valg, hvor kandidatlistor skal indgives på en af indenrigsministeren foreskrevet formular. Reglerne om kandidaternes navne på stemmesedlerne foreslås endvidere ændret, således at kandidaterne for fremtiden kan få anført mellemnavne, anmeldt til folkeregistret (ægtefællens mellemnavn eller efternavn), samt eget efternavn, som mellemnavn på stemmesedlen uden parentes. Efter de gældende regler har sådanne mellemnavne (som kandidaten er kendt under i videre kredse) kun kunnet anføres på stemmesedlen i en parentes. Den hidtidige adgang til at blive opført med et navn i parentes, som kandidaten er »kendt under i videre kredse«, men som ikke er anført på kandidatens døbs- eller fødselsattest, eller som der ikke er opnået tilladelse til at føre, foreslås derfor ophævet. Endvidere foreslås, at kandidaterne skal have adgang til at benytte mellemnavn, herunder et mellemnavn anmeldt til folkeregistret, som »efternavn« på stemmesedlerne.

Vedrørende fornavne foreslås, at kandidater kan anføres på stemmesedlen med et kaldenavn, der er afledt af fornavnet, (Grete i stedet for Margrete, Hanne i stedet for Johanne, Sussi i stedet for Susanne osv.). Det forudsættes, at spørgsmålet om, hvorvidt et kaldenavn er afledt af fornavnet, vurderes lempeligt, samt at kandidater, der tidligere har været opført på stemmesedlen med et bestemt kaldenavn, i eller uden for parentes, fortsat skal kunne opføres på stemmesedlen med dette kaldenavn (uden parentes).

Herudover foreslås som noget nyt i forhold til gældende lov, at stillernes personnumre skal anføres på kandidatanmeldelsen i stedet for fødselsdato. Begrundelsen for dette forslag er, at der herved bliver mulighed for hurtigere at kontrollere, om stillerne opfylder lovens betingelser, dvs. er vælgere i opstillingskredsen og ikke samtidig er stillere for andre kandidater uden for partierne. Bestem-

melserne om stillerne har for fremtiden alene betydning for kandidater, der opstiller uden for partierne jf. ovenfor.

Endelig bemærkes, at fristen for kandidatanmeldelse er rykket 4 timer frem, fra kl. 16 elleve dage før valget til kl. 12 elleve dage før valget. Forslaget er en konsekvens af, at frister i valgloven med klokkeslæt foreslås fastsat til kl. 12, medmindre afgørende praktiske hensyn taler herimod.

Til § 34

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om kandidatens adgang til at tilbagekalde en indgivet kandidatanmeldelse og om, at stillerne ikke kan tilbagekalde deres anbefaling, svarer til den gældende bestemmelse i § 25, stk. 6, bortset fra, at fristen for tilbagekaldelse af kandidatanmeldelsen er rykket 3 dage frem fra kl. 12 otte dage før valget til kl. 12 elleve dage før valget. Fristen for tilbagetrækning af en kandidatanmeldelse bliver herefter den samme som sidste frist for indlevering af kandidatanmeldelser til valgbestyrelsens formand.

Til § 35

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om valgbestyrelsens undersøgelse af de rettidigt indleverede kandidatanmeldelser, svarer til bestemmelserne i gældende lovs § 19, stk. 1, 2. pkt., og § 25, stk. 4. Som hidtil skal valgbestyrelsen først og fremmest undersøge, om anmeldelsen indeholder de foreskrevne oplysninger om kandidaten m.v. For så vidt angår kandidater uden for partierne skal tillige undersøges, om anmeldelsen er underskrevet af det fornødne antal stillere med angivelse af navn, bopæl og personnummer, og at disse opfylder lovens betingelser, jf. ovenfor i bemærkningerne til § 33. Valgbestyrelsen skal ligeledes påse, om kandidatens ønske om navneangivelse på stemmesedlen opfylder lovens bestemmelser herom. Hvis de nævnte krav ikke er opfyldt, skal kandidatanmeldelsen erklæres ugyldig. Valgbestyrelsen skal ikke afgøre, om kandidaten opfylder valgbarhedsbetingelserne. Ifølge grundlovens § 33 er det Folketinget, der afgør dette spørgsmål.

Til § 36

Bestemmelserne i § 36, stk. 1 og 2, om valgbestyrelsens indberetning til statsamtmanden om de kandidater, der gyldigt har anmeldt sig til valg i opstillingskredsen, svarer til gældende lovs § 19, stk. 1, 1. og 2. pkt. Reglerne i gældende lovs § 22, stk. 2, om indberetning til henholdsvis Køben-

havns Magistrat og Frederiksberg Kommunalbestyrelse, kan derimod ophæves som følge af forslaget om kun én valgbestyrelse i Københavns og Frederiksberg Kommuner, jf. bemærkningerne til § 23 og § 25 ovenfor. Samtidig foreslås, at formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune for fremtiden varetager »statsamtmandsfunktionerne« for 3. storkreds.

Bestemmelsen i § 36, stk. 3, om statsamtmandens udarbejdelse af en fortegnelse over de opstillede kandidater i amtskredsen svarer til gældende lovs § 22, stk. 1. Bestemmelserne i § 36, stk. 4 og 5, om tilvejebringelse af grundlaget for stemmesedlerne i opstillingskredsene i storkredsene er en konsekvens af overgangen til én valgbestyrelse i Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Bestemmelsen om, at statsamtmanden, henholdsvis formændene for valgbestyrelserne i Københavns og Frederiksberg Kommuner, afgør tvivlsspørgsmål om kandidaternes navne på stemmesedlerne svarer til gældende praksis.

Til § 37

Bestemmelsen indholder de regler om partiernes godkendelse af kandidaterne, der træder i stedet for det hidtidige stillerkrav. I forhold til de hidtil gældende bestemmelser om partiernes godkendelse af kandidater, jf. gældende lovs § 25, stk. 5, 1.-4. pkt., indeholder forslaget til § 37 følgende ændringer:

- fristen for meddelelsen om godkendelse er rykket 4 timer frem, fra kl. 16 til kl. 12 otte dage før valget,
- kandidater, der ikke godkendes, kan ikke opstilles til valget, heller ikke som kandidater uden for partierne,
- giver partiet ingen meddelelse om, hvilke kandidater det kan godkende, kan der ikke opstilles kandidater for partiet til valget i den pågældende stor- eller amtskreds,
- partiets godkendelse af en kandidat kan begrænses til én (eller flere) bestemt(e) opstillingskreds(e). Derimod kan partiet ikke godkende en kandidat for en opstillingskreds, hvor kandidaten ikke selv har anmeldt sig,
- meddelelsen fra partiet skal indeholde oplysning om kandidatens navn, bopæl og personnummer.

For amtskredsene skal meddelelse om, hvilke kandidater partiet kan godkende, gives til statsamtmanden, for 1. og 2. storkreds til formanden for valgbestyrelsen i Københavns Kommune (den borgmester, hvorunder sager om offentlige valg og

afstemninger er henlagt) og for 3. storkreds til formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune (borgmesteren i Frederiksberg Kommune). De nævnte myndigheder modtager ligeledes inden nævnte frist (kl. 12 otte dage før valget) anmeldelse om partiliste og nominering, jf. bemærkningerne nedenfor til § 41.

Til §§ 38-41

Bestemmelserne indeholder reglerne om opstillingsformer samt om anmeldelse af partiliste og nominering. I gældende lov findes de tilsvarende bestemmelser i § 25, stk. 5, 5.-7. pkt. I forhold til de gældende regler indeholder de foreslåede bestemmelser den ændring, at anmeldelse af partiliste kun kan ske, såfremt partiet alene har kredsvis opstilling i vedkommende stor- eller amtskreds. Den hidtidige adgang til at anmelde partiliste også ved sideordnet opstilling foreslås således ophævet. Partiliste og sideordnet opstilling tjener modsatrettede formål, hvorfor det er uhensigtsmæssigt med en kombination. Hertil kommer, at forslaget medfører en væsentlig forenkling af reglerne om opstillingsformer mv. Forslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med forslaget til en væsentlig forenkling af reglerne om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste, jf. bemærkningerne nedenfor til § 82.

I øvrigt fastslås i §§ 39 og 40 retsvirkningerne af henholdsvis kredsvis opstilling, evt. kombineret med partiliste, og sideordnet opstilling, evt. kombineret med nominering. Med hensyn til fristen for anmeldelse af partiliste eller nominering, samt til hvilke myndigheder disse anmeldelser skal gives, henvises til bemærkningerne ovenfor til § 37.

Til § 42

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om statsamtmandens meddelelse til valgbestyrelserne om de opstillede kandidater, svarer til gældende lovs § 22, stk. 1, 2.-4. pkt. Dog er udeladt bestemmelsen om, at partiernes bogstavbetegnelser skal angives, idet disse må forudsættes valgbestyrelsen bekendt, jf. forslaget til § 14, hvorefter indenrigsministeren i Statstidende bekendtgør de bogstavbetegnelser, som partierne skal opføres med på stemmesedlerne. Der er dog ikke hermed tilsigtet nogen ændring af indholdet i statsamtmandens meddelelse.

I forslaget til § 42 indeholdes i øvrigt de ændringer, der følger af forslaget om, at kandidater for partierne udtrykkeligt skal godkendes af partierne, jf. bemærkningerne ovenfor til § 37.

Til § 43

Bestemmelsen i § 43, stk. 1, om hvornår og på hvilket grundlag valgbestyrelsen skal tilvejebringe stemmesedler, svarer til gældende lovs § 19, stk. 1, 4. pkt., med de ændringer, der følger af forslaget om kun én valgbestyrelse i Københavns og Frederiksberg Kommuner. Samtidig er lovfæstet, at forpligtelsen til at tilvejebringe de opslag, der skal være i stemmelokalerne, jf. lovforslagets § 45, stk. 3, påhviler valgbestyrelserne.

Bestemmelserne i § 43, stk. 2 og 3, indeholder de væsentligste regler om stemmesedlernes indhold, herunder om partiernes og kandidaternes rækkefølge på stemmesedlerne. Disse bestemmelser svarer til gældende lovs § 32. De detaljerede bestemmelser om stemmesedlens typografiske udformning m.v. foreslås dog udtaget af lovteksten og for fremtiden fastsat i administrative forskrifter, udstedt af indenrigsministeren, jf. lovforslagets § 43, stk. 4. I øvrigt forudsættes ikke gennemført ændringer i stemmesedlernes hidtidige udformning.

Til § 44

Bestemmelsen fastslår, at valgbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse skal aflevere det fornødne antal stemmesedler og opslag til kommunalbestyrelsen. Forpligtelsen til at udbringe stemmesedler og opslag til de enkelte afstemningssteder påhviler således kommunalbestyrelsen, jf. lovforslagets § 45, stk. 4. Bestemmelsen svarer til gældende praksis, men det har hidtil været forudsat, f.eks. i Indenrigsministeriets generelle valgcirculære, at denne forpligtelse påhvilede valgbestyrelsen.

*Til kapitel 7. Afstemning på valgdagen**Til § 45*

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om stemmelokaler, stemmerum m.v. og om forberedelse af afstemningen på afstemningsstedet, svarer til gældende lovs § 19, stk. 5, § 31 og § 35, stk. 1. Gældende lovs detaljerede bestemmelser om indretningen af stemmerummet, der stammer fra 1901-valgloven, gentages dog ikke, idet det blot er anført, at stemmerummet skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. Heraf følger bl.a., at kommunalbestyrelsen bestemmer, hvilken skriftfarve der skal være i skriveredskabet (sort, grøn, blå eller rød), idet det naturligvis er en forudsætning, at skriveredskabet skal være egnet (skriftfarven

skal gøre afkrydsningen iøjnefaldende, må ikke kunne smitte af, skriveredskabet skal være nemt at anvende). Det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal have adgang til at anvende stemmekasser, der forsegles (med kraftig tape), og ikke alene stemmekasser, der låses.

I § 45, stk. 4, fastslås, at kommunalbestyrelsen i øvrigt skal sørge for, at der på hvert afstemningssted er truffet de fornødne forberedelser til afstemningen, herunder at valgstyrrerne og de tilfornordnede vælgere er gjort bekendt med deres opgaver. Denne bestemmelse er ny i forhold til gældende lov, men svarer til gældende praksis. »Fornødne forberedelser« betyder f.eks. i øvrigt, at stemmerum skal være opstillet, og at stemmekasser, valglistester, stemmesedler og brevstemmer skal være bragt til afstemningsstedet.

Lovfæstelse af kommunalbestyrelsens ansvar på dette område medfører, at en række af gældende lovs detaljerede bestemmelser om, hvorledes opgaverne på afstemningsstedet varetages, kan ophæves. Nærmere regler om udførelse af opgaverne på afstemningsstedet kan for fremtiden fastsættes af kommunalbestyrelsen.

Til § 46

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om tidsrummet for afstemningen og om forevisning af de tomme stemmekasser inden afstemningens begyndelse, svarer med sproglige ændringer til gældende lovs § 34, stk. 1. Reglen om, at nøglen til stemmekassen skal afleveres til valglisteføreren, foreslås dog ophævet, idet kommunalbestyrelsen selv kan fastsætte regler herom, jf. ovenfor i bemærkningerne til § 45. Det foreslås, at den hidtidige adgang til, jf. gældende lovs § 34, stk. 2, at holde middagslukning (fra kl. 13–15) i kommuner med under 6000 indbyggere, ophæves for at opnå en ligelig og ensartet betjening af vælgerne over hele landet.

Til § 47

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om udøvelse af valgret (på valgdagen) ved personligt fremmøde, om aflevering af valgkort og udlevering af stemmeseddel, svarer til gældende lovs § 35, stk. 3, 1. pkt., og stk. 4. Det foreslås dog udtrykkeligt anført, at vælgerens identitet skal fastslås, hvis der er tvivl om denne. Endvidere foreslås, at valglisteføreren får en almindelig adgang til at udspørge vælgeren om navn, bopæl og fødselsdag. Det er ikke fundet nødvendigt at gentage den hidtidige

bestemmelse om, at stemmesedlen ved udleveringen ikke må være sammenfoldet.

Til § 48

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivningen, svarer til reglerne i gældende lovs § 35, stk. 5-9. Den hidtidige regel i § 35, stk. 6, om at ingen samtidig kan stemme for flere partiers kandidater eller for mere end én kandidat uden for partierne er dog ikke medtaget, da den vedrører spørgsmålet om stemmesedlers gyldighed, og reglerne herom indeholdes i kapitel 9, jf. bemærkningerne nedenfor til § 69. Den hidtidige regel i § 35, stk. 8, om, at det er stemmemodtageren forbudt at gøre sig bekendt med, hvorledes en vælger har stemt, er heller ikke medtaget, da den indeholdes i bestemmelsen om, at vælgeren skal sammenfolde stemmesedlen, så ingen kan se, hvordan der er stemt, samt at vælgeren selv skal lægge stemmesedlen i stemmekassen.

Til § 49

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om hjælp til stemmeafgivning, svarer med sproglige ændringer til gældende lovs § 35, stk. 10. Det er dog udtrykkeligt fastsat, at hjælp til stemmeafgivningen skal ydes af 2 valgstyrelser eller tilfornordnede vælgere, samt at det er en betingelse for hjælp til selve afkrydsningen, at vælgeren overfor dem, der yder hjælp, umiddelbart og utvetydigt kan tilkendegive, hvordan vedkommende ønsker at stemme. Det svarer stort set til gældende fortolkning af de nuværende regler, men det foreslås, at reglernes præcise indhold kommer til at fremgå direkte af lovteksten.

Til §§ 50 og 51

Bestemmelserne indholder regler om særlige beføjelser og forpligtelser for de personer, der forestår afstemningen. Bestemmelsen i § 50 om valgstyrelsernes beføjelser til at opretholde ro og orden i stemmelokalet, herunder påse, at der ikke foregår valgagitation, svarer til reglerne i gældende lovs § 35, stk. 3. Reglen om kandidaternes eller deres repræsentanters særlige ret til at opholde sig i stemmelokalet foreslås dog ophævet som overflødig. Bestemmelserne i § 51 om forbud mod påvirkning af den enkelte vælgers stemmeafgivning, om tavshedspligt samt om, at uvedkommende ikke må føre systematisk kontrol med, at vælgerne møder og afgiver stemme, svarer til gældende lovs § 81,

stk. 1 og stk. 3. Hverken efter gældende lov eller forslaget til § 51 er det lovligt at udfærdige erklæringer om, at bestemte vælgere har været til stede og har afgivet stemme, heller ikke efter vælgerens egen begæring.

Til § 52

Bestemmelsen indeholder reglerne om, hvad der skal foretages efter at afstemningen er afsluttet, men inden stemmeoptællingen påbegyndes. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 36, stk. 1, dog at det yderligere er præciseret, at der skal ske optælling af de ikke udleverede stemmesedler samt af de stemmesedler, der er tilbageleveret ved ombytning. De detaljerede bestemmelser i gældende lovs § 36, stk. 2, om, at valglisteføreren skal underskrive valglisten og at nøglerne til stemmekasserne samt valgmaterialet skal overgives til valgstyrelserne, foreslås ophævet. Regler herom kan i fornødent omfang indeholdes i bestemmelser fastsat af kommunalbestyrelsen, jf. bemærkningerne ovenfor til § 45. Bestemmelsen om, at stemmematerialet under behørigt opsyn skal bringes til det sted, hvor stemmeoptællingen foregår, må betragtes som et levn fra den tid, hvor der var et særligt slutningsstemed, hvor også stemmeoptællingen for alle afstemningssteder i afstemningsområdet foregik. Bestemmelsen er derfor ikke medtaget i forslaget til § 52.

Til kapitel 8. Brevstemmeafgivning

Til §§ 53-56

Bestemmelserne indeholder de særlige regler om brevstemmeafgivning her i landet. I gældende lov findes de tilsvarende bestemmelser i §§ 55-55 b samt i § 56, stk. 1.

I forhold til de gældende regler foreslås den ændring, at alle vælgere, der er indlagt på/optaget i en af de institutioner, hvor der foranstalles brevstemmeafgivning, skal have adgang til at brevstemme på institutionen, uanset om de er i stand til at møde frem på afstemningsstedet på valgdagen. Endvidere foreslås, at daghjem, der drives efter reglerne i bistandslovens § 74, stk. 1, 1. pkt., bliver omfattet af reglerne om brevstemmeafgivning på institution. Tilsvarende foreslås for institutioner for voksne, der drives efter bistandslovens § 138 b.

Herudover foreslås, at kommunalbestyrelsen skal have adgang til at bestemme, at der på enkelte bestemte institutioner i stedet for brevstemmeafgivning efter institutionsreglerne skal ske brevstemme-

afgivning efter reglerne om stemmeafgivning i hjemmet.

Betegnelserne på de sociale institutioner, hvor der foregår brevstemmeafgivning, er bragt i overensstemmelse med betegnelserne i bistandsloven.

I øvrigt bemærkes, at bestemmelsen om, at anmodning om brevstemmeafgivning i hjemmet skal indgives på en særlig formular, er udtaget af lovteksten. En bestemmelse om anvendelse af en formular agtes i stedet optaget i de administrative forskrifter om brevstemmeafgivning, der skal fastsættes i henhold til lovforslagets § 63, jf. nærmere nedenfor om bemærkningerne til denne bestemmelse.

Endelig foreslås, at der ved institutionsafstemning altid skal medvirke 2 brevstemmemodtagere. Ved brevstemmeafgivning på plejehjem o.lign. kan kun den ene af stemmemodtagerne være ansat på institutionen. Formålet med disse forslag er at styrke retssikkerheden ved brevstemmeafgivning på institutioner.

Til §§ 57-59

Disse bestemmelser indeholder de særlige regler om brevstemmeafgivning på Færøerne, i Grønland og i udlandet samt på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg. I forhold til gældende lov, hvor de tilsvarende bestemmelser indeholdes i §§ 55 c-d, § 56, stk. 2 og 3, samt §§ 63-64, foreslås den ændring, at adgangen til at brevstemme på danske skibe i indenrigsfart samt på fyr(skibe) ophæves. Endvidere foreslås, at danske havanlæg, jf. lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg, udtrykkeligt bliver omfattet af reglerne om brevstemmeafgivning.

Formuleringen af den hidtidige 3-måneders frist for brevstemmeafgivning de nævnte steder foreslås ændret således, at den afspejler realiteten i fristbestemmelsen. Realiteten (»kan tidligst stemme 3 måneder før valgdagen«) er, at vælgeren kan afgive brevstemme på et hvilket som helst tidspunkt, men at brevstemmer afgivet tidligere end 3 måneder før valget ikke tages i betragtning. Det bemærkes, at brevstemmeafgivning på danske havanlæg på dansk område (søterritorium, kontinentalsokkelområde) efter forslaget skal finde sted inden for den almindelige 3-ugers frist.

Til § 60

Det foreslås, at de nærmere bestemmelser om brevstemmematerialet udgår af lovteksten. Brevstemmematerialets udformning og indhold bestem-

mes herefter af indenrigsministeren, der i øvrigt som hidtil skal tilvejebringe brevstemmematerialet.

Det foreslås, at danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg uden for dansk område skal have en ubetinget pligt til at medføre brevstemmemateriale. Det er nødvendigt, for at søfolk m.fl. kan udnytte deres ret til at brevstemme til enhver tid.

Til §§ 61-63

Bestemmelserne indeholder de vigtigste regler om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning. I gældende lovs §§ 58-59 indeholdes yderligere detaljerede regler om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning. De mere detaljerede regler foreslås optaget i administrative forskrifter udfærdiget af indenrigsministeren, jf. lovforslagets § 63, hvorefter der i øvrigt kan fastsættes regler om, hvorledes brevstemmeafgivningen tilrettelægges på de forskellige brevstemmesteder.

I lovforslagets § 62 er optaget regler om, at en stemmemodtager ikke må give nogen vælger råd eller vejledning om, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren bør stemme på, og om, at uvedkommende ikke må føre systematisk kontrol med, at vælgere afgiver brevstemme.

I gældende lov er tilsvarende bestemmelser optaget i § 81, men vedrører kun (udtrykkeligt) afstemningen på afstemningsstedet på valgdagen. For at styrke retssikkerheden i forbindelse med brevstemmeafgivning foreslås det udtrykkeligt angivet, at disse »forbudsbestemmelser« også vedrører brevstemmeafgivning.

Til §§ 64-67

Bestemmelserne om modtagelse og kontrol af brevstemmer svarer med enkelte ændringer til reglerne i gældende lovs §§ 60-62. Ændringerne går ud på, at den hidtidige brevstemmebog, hvori hver enkelt modtagen brevstemme skal optegnes, erstattes af en protokol, hvor der foretages en mere summarisk angivelse af antal modtagne og videre sendte brevstemmer, at det udtrykkeligt er anført, at brevstemmer afgivet tidligere end de relevante frister (hhv. 3 uger og 3 måneder før valgdagen) ikke kommer i betragtning, samt at pligten til at udskrive valgkort for hver brevstemme, der tages i betragtning, ophæves. Sidstnævnte forslag indebærer, at følgebrevene i stedet kan anvendes til den fornødne kontrol af antallet af vælgere, der har afgivet stemme på valgdagen, sammenholdt med antallet af udleverede stemmesedler.

Endelig foreslås, at det i tilfælde, hvor en vælger har afgivet 2 eller flere brevstemmer, altid skal være den sidst afgivne brevstemme, der tages i betragtning. En væsentlig del af begrundelsen for adgangen til at afgive stemme på valgdagen uanset tidligere afgiven brevstemme vil hermed være bortfaldet. Hertil kommer, at denne adgang, der blev indført i 1980, kun udnyttes i yderst beskedent omfang, men at adgangen, i det omfang den udnyttes, kræver en relativt omfattende kontrol. Adgangen til at afgive stemme på valgdagen uanset tidligere afgiven brevstemme foreslås derfor ophævet.

Til kapitel 9. Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen

Til § 68

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om stemmeoptællingen på afstemningsstedet, når afstemningen er afsluttet, svarer til gældende lovs § 37, stk. 1 og 2. Bestemmelsen er dog mindre detaljeret. Til gengæld er indføjet regler om optælling af brevstemmer som henholdsvis stemmer for et parti og stemmer for en kandidat uden for partierne. De nærmere regler om stemmeoptællingens tilrettelæggelse og gennemførelse forudsættes fastsat i kommunalbestyrelsens vejledning/instruks til valgstyrrerne, jf. bemærkningerne ovenfor til § 45. Endvidere vil Indenrigsministeriets generelle valg-cirkulære indeholde vejledning herom.

Til § 69

Bestemmelsen indeholder reglerne om bedømmelse af stemmesedler. De enkelte ugyldighedsgrunde for stemmesedler afgivet på afstemningsstedet er opregnet i § 69, stk. 1. Reglerne svarer til gældende lovs § 37, stk. 3. Ugyldighedsgrundene for brevstemmesedler findes i § 69, stk. 2. Disse regler er i den gældende lov placeret i § 62. De to sæt regler har imidlertid nær sammenhæng og foreslås derfor placeret samlet og formuleret så ensartet som muligt.

Det foreslås udtrykkeligt anført (i § 69, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, nr. 1), at stemmesedler er ugyldige, når de er blanke. Det har tidligere givet anledning til diskussion, om blanke stemmesedler skulle anses for gyldige eller ugyldige.

Ugyldighedsgrundene for brevstemmesedler i den gældende lov foreslås suppleret med en regel om, at brevstemmesedler også er ugyldige, når der er givet stemmesedlen et særpræg (§ 69, stk. 2, nr. 6). Denne regel, som gælder for stemmesedler afgivet

på afstemningsstedet, bør også gælde for brevstemmesedler.

Efter den gældende lov medfører særpræg kun ugyldighed, når dette er påført stemmesedlen med forsæt. Afgørelsen af, hvorvidt dette er tilfældet, er imidlertid ofte vanskelig. Det foreslås derfor, at kravet om forsæt udgår af lovtæksten.

Den gældende lov opregner en række eksempler på, hvordan en stemmeseddel kan gives et særpræg (»når der på stemmesedlen findes skrevet, tegnet eller på anden måde anbragt noget, hvorved det findes forsæligt tilkendegivet, hvem den stemmende er«). Det foreslås, at disse eksempler udgår af lovtæksten, idet de naturligt kan opregnes i det generelle valg-cirkulære, eller evt. optages i de administrative forskrifter om bedømmelse af stemmesedler, som indenrigsministeren kan udfærdige i henhold til forslaget til § 69, stk. 4.

Til §§ 70-71

Bestemmelserne indeholder reglerne om afslutningen af stemmeoptællingen på afstemningsstederne og meddelelse af resultatet heraf til valgbestyrelsens formand. Endvidere reglerne om indberetning fra valgbestyrelsens formand af resultatet af stemmeoptællingen i opstillingskredsen til indenrigsministeren på valgafstemningen. Bestemmelserne svarer med sproglige ændringer til de gældende regler i § 38.

Ved overgang til én fælles valgbestyrelse i de store kommuner, der omfatter flere opstillingskredse, kan der opstå rent praktiske problemer, såfremt resultaterne fra samtlige afstemningssteder i alle opstillingskredse skal indberettes til formanden for valgbestyrelsen med henblik på, at denne derefter indberetter resultatet af stemmeoptællingen i hver opstillingskreds til indenrigsministeren. I § 70, stk. 2, foreslås derfor optaget en bestemmelse om, at formanden for valgbestyrelsen i disse kommuner kan bestemme, at de nævnte meddelelser fra de enkelte afstemningssteder skal gives til en af formændene for valgstyrrerne i hver opstillingskreds.

Denne delegationsbestemmelse tager navnlig sigte på Københavns Kommune, hvor der er i alt 55 afstemningssteder fordelt på 16 opstillingskredse.

Til § 72

Bestemmelsen indeholder reglerne om tidspunktet og stedet for den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 39, stk. 1,

bortset fra, at det er fastsat, at det er kommunalbestyrelsen og ikke vedkommende medlem af valgbestyrelsen, der skal sørge for, at valgmateriale fra de enkelte afstemningssteder er til stede på fintællingsstedet.

Det foreslås udtrykkeligt nævnt i lovteksten (§ 72, stk. 1), at den endelige opgørelse af stemmeafgivningens resultat benævnes fintælling.

Efter gældende lovs § 40, stk. 3, har hver af de opstillede kandidater ret til selv tillige med to af ham til formanden for valgbestyrelsen opgivne vælgere at overvære opgørelsen af afstemningens udfald. Denne regel, hvorefter fintællingen kun kan overværes af kandidaterne og 2 særligt udpegede vælgere for hver kandidat, er i modstrid med den tilsvarende regel i den kommunale valglov, hvorefter fintællingen er offentlig.

Valglovene bør have samme regler på dette område, uanset at fintællingen ved kommunale valg har større offentlig interesse end ved folketingsvalg, idet førstnævnte fintælling umiddelbart resulterer i, at de valgte kandidater kan udpeges, medens dette ved folketingsvalg ikke lader sig gøre på grundlag af fintællingen i de enkelte opstillingskredse. Offentlig adgang til fintællingen er endvidere i overensstemmelse med det almindelige princip i valgloven om, at offentligheden skal kunne kontrollere optællingen. I § 72, stk. 1, er det derfor fastsat, at fintællingen er offentlig.

Af sikkerhedsmæssige grunde bør valgbestyrelsen i øvrigt sørge for at afskærme den del af lokallet, hvor fintællingen foretages. Dette behøver dog ikke fremgå af lovteksten.

Til § 73

Bestemmelsen indeholder de nærmere regler om fintællingen, som i gældende lov findes i § 39, stk. 2-4.

I gældende lovs § 39, stk. 3, er det fastsat, at valgbestyrelsen »samtidig (med fintællingen) eller ved en ny optælling« skal optælle de personlige stemmer og partistemmerne. Denne formulering stammer fra lov nr. 145 af 30. april 1980, hvor der blev indført hjemmel til, at fintællingen og optællingen af personlige stemmer kunne foregå samtidig. Det må imidlertid anses for rimeligt altid at lade fintællingen ske gennem eller som et produkt af optællingen af de personlige stemmer og partistemmerne. Dette fremgår af forslaget til § 73, stk. 1, jf. stk. 2.

Bestemmelserne i § 73, stk. 3-5, om opgørelsen af personlige stemmer og fordelingen af partistemmerne på kandidaterne svarer, med sproglige æn-

dringer, til gældende lovs § 39, stk. 3. Der er dog indføjede regler om henførelse af brevstemmer som partistemmer, henholdsvis personlige stemmer. For en ordens skyld er indføjede en bestemmelse om, at der skal foretages lodtrækning ved indenrigsministerens foranstaltning (rent praktisk af Danmarks Statistik), såfremt to eller flere sideordnet opstillede kandidater er lige berettiget til en partistemme.

Det bemærkes, at bestemmelsen om, at »Andre partistemmer«, når der er anmeldt partiliste, tillægges den kandidat, der er anmeldt som nr. 1 på partilisten, ikke vil have nogen betydning for kandidatudvælgelsen, såfremt de nye regler i lovforslagets § 82, om kandidatudvælgelse når partiliste er anmeldt, gennemføres. Efter disse regler vil der kun forekomme spring i partilisten, såfremt en kandidat umiddelbart har opnået fordelingsstallet. Da »Andre partistemmer« imidlertid indgår i beregningen af fordelingsstallet, jf. § 82, kan der ikke ses bort fra dem ved kandidatudvælgelsesproceduren, hvorfor de må tillægges en bestemt kandidat. I modsat fald ville fordelingsstallet ikke være udtryk for det laveste stemmetal, som altid vil give ret til et mandat.

Til § 74

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om afslutningen af arbejdet efter fintællingen, svarer med sproglige ændringer til de gældende bestemmelser i § 40, stk. 1 og 2. Bestemmelsen i gældende lovs § 40, stk. 1, om, hvornår stemmesedler og valgkort skal tilintetgøres, foreslås dog placeret i kapitel 13 sammen med de øvrige kassationsregler, jf. bemærkningerne nedenfor til § 104, hvoraf nærmere fremgår, hvilke ændringer der i øvrigt foreslås i opbevarings- og kassationsreglerne.

Til kapitel 10. Valgets opgørelse

Til § 75

Bestemmelsen, der svarer til gældende lovs § 42, stk. 1, fastslår, at den samlede opgørelse af valget foretages på grundlag af valgbøgerne. Den samlede opgørelse af valget forudsættes som hidtil foretaget af Danmarks Statistik på indenrigsministerens vegne.

Til §§ 76-82

Bestemmelsen indeholder reglerne om kredsmandaternes fordeling, om tillægsmandaternes fordeling på partier, om fordeling af partiernes tillægsmandater på landsdele, om fordeling af par-

tiernes tillægsmandater på stor- og amtskredse samt om kandidatudvælgelsen. Reglerne svarer – med sproglige ændringer – til gældende lovs § 42, stk. 2, og §§ 43 og 44, bortset fra reglerne om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste.

Ifølge forslaget til § 82 skal kandidatudvælgelsen, når der er anmeldt partiliste, ske efter følgende regler: Der udregnes efter de hidtidige regler et fordelingstal for partiet i stor- eller amtskredsen. Har en kandidat opnået et stemmetal (personlige stemmer og tillagte partistemmer), der er lig med eller større end fordelingstallet, er den pågældende valgt til medlem af Folketinget. Har flere kandidater opnået fordelingstallet, er kandidaterne valgt i partilistens rækkefølge. Opnås det ikke herved at få besat alle de mandater, der er tilfaldet partiet, anses de resterende kandidater for valgt i partilistens rækkefølge i det antal, hvori partiet endnu er berettiget til mandater. Har ingen af kandidaterne opnået fordelingstallet, erklæres kandidaterne for valgt i partilistens rækkefølge i det antal, hvori der er tilfaldet partiet mandater i stor- eller amtskredsen. Det er således kun kandidater, der umiddelbart opnår fordelingstallet, der vil kunne foretage spring i partilisten («sprænge listen»).

Dette forslag til ændrede regler om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste, er identisk med et forslag, som Folketingets kommunaludvalg drøftede i folketingsåret 1982/83 i forbindelse med behandlingen af et lovforslag om tydeliggørelse af folketingsvalglovens regler om kandidatudvælgelse, når der er anmeldt partiliste.

Til §§ 83 og 84

Bestemmelserne, der fastslår, at der udfærdiges valgbreve for de valgte kandidater, og at de ikke-valgte kandidater opføres på en stedfortræderliste, svarer til gældende lovs § 49 og § 50, stk. 1, 1. pkt. De nærmere regler om rækkefølgen på stedfortræderlisten findes i lovforslagets § 85, jf. bemærkningerne nedenfor til denne bestemmelse. Den hidtidige bestemmelse i § 49, stk. 2, hvorefter der også skal tilstilles valgbrev til den valgte, selvom der kan rejses tvivl om vedkommendes valgbarhed, er dog udgået af lovteksten som overflødig.

I øvrigt bemærkes, at valgbrevens funktion alene er at godtgøre, at modtageren af valgbrevet er berettiget til at give møde ved Folketingets sammentræden efter valget. Derefter er det Folketinget, der afgør gyldigheden af sine medlemmers valg, jf. grundlovens § 33. Dersom det efter indenrigsministerens udstedelse af valgbreve, men inden Folketingets sammentræden dokumenteres, at det

talmæssige grundlag for Indenrigsministeriets opgørelse har været forkert, er indenrigsministeren forpligtet til at lade foretage en ny opgørelse af, hvilke kandidater der er valgt under hensyn til det korrigerede stemmetal. Dersom den nye opgørelse viser, at andre kandidater er valgt, er indenrigsministeren forpligtet til at tilbagekalde valgbrevene fra den eller de kandidater, der i henhold til den korrigerede opgørelse ikke er valgt. Dersom indenrigsministeren ikke foretog denne korrektion, ville der være uoverensstemmelse mellem på den ene side det foreliggende stemmetal og på den anden side de af indenrigsministeren udstedte valgbreve. Denne uoverensstemmelse ville endvidere indebære, at det ikke var de kandidater, som ifølge stemmetallene skulle være valgt, der kom til at tage stilling til valgets gyldighed.

I § 84, stk. 2, er optaget en bestemmelse om de særlige beregninger, der i visse tilfælde skal foretages særskilt til brug for stedfortræderlisten.

Til § 85

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om udarbejdelsen og opstillingen af stedfortræderlisten, svarer til de gældende regler i § 50, med de konsekvensændringer, der følger af forslaget i § 82 til nye regler om kandidatudvælgelse, når der har været anmeldt partiliste. For at gøre reglerne mere forståelige er den hidtidige formulering i § 50, stk. 2, om »... rækkefølge, der i henhold til bestemmelserne i § 44, nr. 4, angiver deres berettigelse til at få tillægsmandat tildelt, hvis der var tilfaldt partiet tillægsmandat eller flere sådanne, end partiet opnåede ved valget« erstattet af en formulering, der direkte henviser til, at det er størrelsen af nærmere angivne kvotienter, der er afgørende for rækkefølgen.

Til § 86

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 53.

Til kapitel 11. Folketingets godkendelse af valget

Til § 87

Bestemmelsen fastslår i stk. 1, at Folketinget afgør gyldigheden af kandidaternes valg. Stk. 2 indeholder en udtrykkelig bestemmelse om, at Folketinget kan pålægge indenrigsministeren at foretage nye beregninger og opgørelser m.v. Denne bestemmelse svarer til den gældende retstilstand. I stk. 3 fastslås herudover, at Folketinget kan pålægge valgbestyrelserne at foretage en fornyet gen-

F.t.l. om valg til Folketinget

nemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget. Det antages, at Folketinget ikke har en sådan beføjelse efter gældende ret. Bestemmelserne i § 87 svarer i øvrigt til gældende lovs § 54, stk. 2.

Til § 88

Bestemmelsen, der fastslår, at enhver vælger kan klage over folketingsvalg, svarer til gældende lovs § 75, stk. 2.

Til §§ 89-91

Bestemmelsen beskriver retsvirkningerne af, at Folketinget træffer afgørelse om, at afstemningen i en opstillingskreds er ugyldig, eller at en valgt kandidat ikke er valgbar. Bestemmelserne svarer til gældende lovs § 54, stk. 1 og 3. Det foreslås dog anført, at stedfortræderen indtræder efter de almindelige stedfortræderregler, hvis Folketinget træffer afgørelse om, at en valgt kandidat ikke er valgbar. I gældende lovs § 54, stk. 3, er alene bestemt, at Folketinget træffer afgørelse om, hvad der skal foretages, hvis valget er faldet på en ikke-valgbar person.

Til §§ 92-93

Reglerne om stedfortrædernes indtræden i Folketinget svarer til gældende lovs §§ 51 og 52, og reglerne om gyldighedsperioden for valg ved udfyldningsvalg svarer til § 76. Det har dog ikke hidtil udtrykkeligt været anført i valgloven, at muligheden af at afholde udfyldningsvalg skal indgå i Folketingets overvejelser, såfremt der ingen stedfortræder findes. Spørgsmålet om afholdelse af udfyldningsvalg har ikke hidtil haft praktisk betydning. Der foreslås derfor ikke fastsat nærmere regler herom. I givet fald må Folketinget derfor træffe en særlig beslutning, fmlt. i form af en lov, om afholdelse af udfyldningsvalg.

*Til kapitel 12. Folkeafstemninger**Til §§ 94 og 95*

Bestemmelserne indeholder reglerne om, hvilke folkeafstemninger, der skal afholdes efter reglerne i valgloven, om den procedure, der skal følges, når et lovforslag eller en stadfæstet lov skal til folkeafstemning, om tidsfristerne herfor m.v. Herudover er det fastsat (i § 95, stk. 3), at folkeafstemning foregår i de samme afstemningsområder som valg til Folketinget.

Bestemmelserne svarer til gældende lovs §§ 66 og 67 samt § 69, stk. 1. Det bemærkes, at folkeafstemning i anledning af grundlovsændring ikke er omfattet af valglovens bestemmelser om folkeafstemninger, hverken efter gældende lov eller lovforslaget.

Til §§ 96 og 97

Bestemmelserne indeholder reglerne om valgret, valglister og valgkort m.v. ved folkeafstemninger samt reglerne om valgbestyrelser, valgstyrelser m.v. Reglerne består i det store og hele af henvisninger til de tilsvarende bestemmelser om folketingsvalg. Valgbestyrelsens opgaver er dog mere begrænsede ved folkeafstemninger, idet der ikke skal modtages kandidatanmeldelser, ligesom valgbogen ved folkeafstemninger er mere begrænset end ved folketingsvalg. Bestemmelserne svarer til gældende lovs § 68 og § 69, stk. 1.

Til § 98

Bestemmelsen, der svarer til gældende lovs § 70, stk. 2, fastslår, at der på stemmesedlen skal være trykt ordene »Ja« og »Nej« klart adskilt. De nærmere regler om udformningen af stemmesedlen foreslås fastsat ved administrative forskrifter, jf. bemærkningerne til § 43 om det tilsvarende forslag for stemmesedler ved folketingsvalg. I sådanne forskrifter vil det evt. kunne fastsættes, at stemmesedlen skal indeholde rubrikker til afkrydsning.

Til § 99

Bestemmelsen fastslår i stk. 1, at afstemningen på afstemningsdagen finder sted i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 for folketingsvalg. Der er dog fastsat en særlig regel om, hvorledes vælgeren afgiver sin stemme ved folkeafstemninger, jf. stk. 2. I stk. 3 findes særlige regler om afstemning om 2 eller flere lovforslag eller love på samme dag. Reglen om at vælgeren skal modtage stemmesedler til samtlige afstemninger indebærer, at det pålægges den vælger, der ikke ønsker at afgive stemme om alle lovforslag m.v., at stemme blankt vedrørende disse lovforslag. En tilsvarende bestemmelse findes i gældende lovs § 71, stk. 4.

Bestemmelserne i forslaget til § 99 svarer til bestemmelserne i gældende lovs §§ 69-71

Til § 100

Bestemmelsen indeholder reglerne om brevstemmeafgivning, der, bortset fra reglen om brevstem-

mesedlen, består i en henvisning til reglerne om brevstemmafgivning ved folketingsvalg. I gældende lov findes reglerne om brevstemmafgivning i § 72.

Til § 101

Bestemmelsen fastslår i stk. 1, at afslutningen af afstemningen på afstemningsstedet, stemmeoptælling og indberetning til indenrigsministeren foregår efter reglerne i lovens kapitel 9 for folketingsvalg med de ændringer, der følger af folkeafstemningens karakter. I stk. 2 er fastsat de særlige ugyldighedsregler der gælder for stemmesedler ved folkeafstemninger. Reglerne herom findes i gældende lov i § 73, stk. 2. I den gældende lov er det udtrykkeligt anført, at »understregning eller overstregning af den stemmesedlen påtrykte tekst i forbindelse med et kryds på stemmesedlen anses ikke som særpræg«. Det skyldes, at det ved folkeafstemning kan være nærliggende for en vælger at understrege eller overstrege den påtrykte tekst for at markere sin holdning stærkere. Denne bestemmelse er ikke medtaget i forslaget til § 101, stk. 2. Der er dog ikke herved tilsigtet nogen realitetsændring, idet de nødvendige bestemmelser herom kan indgå i de administrative forskrifter om bedømmelse af stemmesedler, som indenrigsministeren kan udfærdige efter forelæggelse for Folketingets udvalg til valgs prøvelse, jf. forslaget til § 101, stk. 3.

Derimod er der tilsigtet en realitetsændring med forslaget til § 101, stk. 2, nr. 2, hvorefter en stemmeseddel er ugyldig, når den ikke er afkrydset på den foreskrevne måde.

I Indenrigsministeriets cirkulærer om folkeafstemninger er det siden 1972 generelt tilkendegivet, at en stemmeseddel, der er mærket med ordet »Ja« eller »Nej« i stedet for et kryds, ikke bør anses for ugyldig, hvis der ikke hersker nogen tvivl om, for hvilket alternativ vælgeren har villet stemme. Denne opfattelse har fået tilslutning i en betænkning af 4. juni 1982, afgivet af et udvalg, som indenrigsministeren havde nedsat bestående af medlemmer fra de i Folketinget repræsenterede partier.

Denne tilkendegivelse har imidlertid givet anledning til betydelig usikkerhed for valgbestyrelsernes stillingtagen til stemmesedlers gyldighed, bl.a. fordi der kan rejses tvivl om vælgerens tilkendegivelse i nogle af disse tilfælde, herunder i hvert fald ved en dobbeltnegation (nej ud for nej). Dette er baggrunden for at det foreslås, at en stemmeseddel er ugyldig, når den ikke er afkrydset i overensstemmelse med § 99, stk. 2.

Til § 102

Bestemmelsen, der fastslår, at indenrigsministeren opgør resultatet og bekendtgør dette i Statstidende, svarer til den gældende lovs § 74, bortset fra at det i den foreslåede bestemmelse udtrykkeligt er anført, at indenrigsministeren opgør resultatet af folkeafstemningen. På samme måde som ved folketingsvalg foretager Danmarks Statistik opgørelsen af resultatet på indenrigsministerens vegne, jf. bemærkningerne til § 75.

Det bemærkes, at Folketinget ikke afgør spørgsmålet om folkeafstemningens gyldighed. Bekendtgørelsen af resultatet af folkeafstemningen skal derfor ikke afvente Folketingets stillingtagen til evt. klager over afstemningen, jf. bemærkningerne nedenfor til § 103.

Til § 103

Efter denne bestemmelse kan enhver vælger klage over folkeafstemningen. Klager skal indgives gennem Indenrigsministeriet til Folketinget senest ugedagen efter afstemningen. En tilsvarende regel findes i den gældende lovs § 73, stk. 3.

Til kapitel 13. Forskellige bestemmelser

Til § 104

Bestemmelsen indeholder reglerne om opbevaring og kassation af valgmateriale. I stk. 1 fastslås, at det valgmateriale, som valgbestyrelsen har modtaget, skal opbevares af kommunalbestyrelsen (i opstillingskredse, der består af flere kommuner, af kommunalbestyrelsen i kredskommunen). Dette er en ændring i forhold til den gældende lovs § 40, hvorefter valglisterne skal tilbageleveres til de enkelte kommuner. Dette er imidlertid overflødig, da valglisterne skal tilintetgøres. Gældende lovs § 40 er et levn fra tiden før 1980, hvor kommunerne til stadighed skulle have valglister i beredskab. I stk. 2 fastslås hvilket valgmateriale, kommunalbestyrelsen skal opbevare. I stk. 3 indeholdes reglerne om kassation af valgmateriale.

Forslaget til § 104 angiver udtømmende reglerne om opbevaring og kassation af valgmateriale, mens gældende lovs § 21, sidste pkt., og § 40, stk. 1, sidste pkt., alene indeholder regler om opbevaring af valgbestyrelsens valgbog, henholdsvis om kassation af stemmesedler og valgkort. De foreslåede regler i § 104 svarer til de regler, der er optaget i et bilag til Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 201 af 29. april 1981 om kassation i kommunernes arki-

ver. Bekendtgørelsen er udstedt i henhold til § 62, stk. 2, i den kommunale styrelseslov.

Til § 105

Bestemmelsen, der indeholder reglerne om afholdelse af udgifterne ved folketingsvalg og folkeafstemninger, svarer til gældende lovs § 82. De udgifter, som forskudsvis afholdes af kreds-kommunen, skal refunderes af de øvrige kommuner i opstillingskredsen. Efter den gældende lov skal de enkelte kommuners bidrag indsendes til formanden for valgbestyrelsen senest 14 dage efter, at kommunalbestyrelsen har modtaget underretning om beløbets størrelse. Denne bestemmelse foreslås ophævet som overflødig. I § 105 er endvidere optaget en bestemmelse om afholdelse af udgifterne til brevstemmemateriale og til porto til forsendelse af brevstemmer. Bestemmelserne svarer til gældende ret.

Til illustration af størrelsesordenen af udgifterne ved afholdelse af folketingsvalg og folkeafstemninger kan oplyses, at kommunernes udgifter ved EF-folkeafstemningen den 27. februar 1986 skønsmæssigt blev opgjort til 38 mill. kr. Det drejede sig om udgifter til valgkort, herunder porto, til diæter til valgstyrelser og tilforordnede vælgere, til stemmesedler, opslag, annoncer, opstilling og nedtagning af stemmelokale-udstyr m.v. Ved folketingsvalg er udgifterne større bl.a. fordi stemmesedlerne er mere omfangsrige og derfor dyrere.

Til § 106

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at straffe med bøde eller hæfte den, der overtræder nærmere angivne bestemmelser i loven. I § 64, stk. 5, i gældende lov findes en bestemmelse, hvorefter en skibsfører kan straffes med bøde, hvis han undlader at iværksætte afstemning om bord på skibet efter at være blevet bekendt med, at der skal afholdes valg eller folkeafstemning, og i § 81, stk. 2, findes en bestemmelse om straf af bøde eller hæfte for medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede, som påvirker vælgernes stemmeafgivning eller giver oplysning om en vælgers stemmeafgivning. Endvidere findes i § 81, stk. 3, en regel om straf af bøde for systematisk kontrol med, at vælgere møder og afgiver stemme.

Ved fastsættelse af den fælles strafferamme til bøde eller hæfte er ikke tilsigtet nogen skærpelse i forhold til gældende lov. I den gældende lov findes i § 79 en generel regel om bødestraf for pligt-

forsømmelser. Denne regel er ikke medtaget i lovforslaget.

I stk. 2 foreslås indføjet en hjemmel til at fastsætte bødestraf i administrative forskrifter, der udstedes i medfør af loven. En sådan hjemmel findes ikke i gældende lov, og der har hidtil ikke været behov herfor. Henskyldelsen af visse regler til administrative forskrifter, herunder regler om tilrettelæggelse og gennemførelse af brevstemmeafgivning, kan imidlertid medføre behov for en sådan hjemmel.

Det bemærkes, at gældende lovs § 80 bestemmer, at ingen vælger, som har afgivet stemme ved folketingsvalg eller ved folkeafstemning, skal være pligtig for retten i nogen sag at opgive, hvorledes han har stemt. På grund af princippet om hemmelig stemmeafgivning er dette en selvfølgelighed, og det foreslås derfor, at reglen udgår som overflødig.

Til § 107

Efter denne bestemmelse kan justitsministeren fastsætte regler til sikring af, at der ikke udøves valgagitation på en måde, der forstyrrer den offentlige orden. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 82 a. Det foreslås, at hjemlen gøres generel, således at forskrifterne kan fastsættes én gang for alle. Efter gældende lov skal sådanne regler fastsættes forud for hvert folketingsvalg.

Til kapitel 14. Vederlag og pension m.v. for Folketingets medlemmer

Til §§ 108-119

Bestemmelserne er identiske med bestemmelserne i gældende lovs §§ 83-94 med de ændringer, der følger af en ændret nummerering af de pågældende paragraffer.

Til kapitel 15. Vederlag og pension m.v. for Folketingets formand

Til §§ 120-125

Bestemmelserne er identiske med bestemmelserne i gældende lovs §§ 95-100 med de ændringer, der følger af en ændret nummerering af de pågældende paragraffer.

Til kapitel 16. Ikrafttrædelsesbestemmelser

Til § 126

Det foreslås, at tidspunktet for lovforslagets ikrafttræden, henholdsvis ophævelse af den gældende folketingsvalglov, fastsættes af indenrigs-

nisteren. Det er herved forudsat, at næste folketingsvalg, der senest skal afholdes den 10. januar 1988, fuldtud afholdes efter reglerne i den gældende folketingsvalglov.

Forslaget om, at ministeren i forbindelse med fastsættelse af tidspunktet for lovforslagets ikrafttræden kan bestemme, at bestemmelser i lovforsla-

get træder i kraft på forskellige tidspunkter, henholdsvis at bestemmelserne i den gældende lov ophæves på forskellige tidspunkter, tager navnlig sigte på reglerne om optagelse på valglisten af personer ansat i den danske stat, der er beordret til tjeneste i udlandet, og af personer, der opholder sig i Grønland på områder uden for den kommunale inddeling, jf. bemærkningerne til §§ 15-16.

Bilag**Folketingsvalglovens opbygning**

		Lovforslaget	Gældende valglov
Kapitel 1.	Valgret og valgbarhed	I.	Valgret og valgbarhed
Kapitel 2.	Valgkredse og afstemningsområder. Mandaternes stedlige fordeling	II.	Valglisten
Kapitel 3.	Partier, der har ret til at deltage i folketingsvalg	III.	Valgkredse og valgbestyrelser. Mandaternes fordeling
Kapitel 4.	Valglisten og valgkort. Valgretsudvalget	IV.	Valgpartier og valgkandidater
Kapitel 5.	Valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfornede vælgere	V.	Valgret
Kapitel 6.	Kandidater til valget	VI.	Brevstemmeafgivning
Kapitel 7.	Afstemning på valgdagen	VII.	Folkeafstemninger
Kapitel 8.	Brevstemmeafgivning	VIII.	Almindelige bestemmelser om valg og folkeafstemninger
Kapitel 9.	Opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen	IX.	Vederlag og pension m.v. for Folketingets medlemmer
Kapitel 10.	Valgets opgørelse	X.	Vederlag og pension m.v. for Folketingets formand
Kapitel 11.	Folketingets godkendelse af valget		
Kapitel 12.	Folkeafstemninger		
Kapitel 13.	Forskellige bestemmelser		
Kapitel 14.	Vederlag og pension m.v. for Folketingets medlemmer		
Kapitel 15.	Vederlag og pension m.v. for Folketingets formand.		